

hlas Nového Mesta

ROČNÍK XXXIII. ČASOPIS OBYVATEĽOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-NOVÉ MESTO, JUL-AUGUST 2023

Park na Račianskom mýte bude lepšie pripravený na ekologické výzvy

Škola na Českej si pripomenula 95. výročie svojho založenia

Čo si vyberiete z programu Novomestského kultúrneho a športového leta?

Z obsahu čísla:

Aké sociálne služby poskytuje mestská časť svojim obyvateľom vo vyššom veku? Na koho sa obrátiť a ako postupovať, keď človek potrebuje pomoc?

Viac sa dozviete na str. 5

Vietnamská komunita sa stala 14. oficiálne uznanou národnostnou menšinou na Slovensku a práve v bratislavskom Novom Meste žije najpočetnejšie zastúpenie obyvateľov tejto národnosti. Ako sa darí vietnamským deťom v našej základnej škole? Čítajte na str. 8

Na príprave oslavy Medzinárodného dňa detí spolupracovala mestská časť s viac než dvadsiatkou organizácií a občianskych združení. V programe pripravenom Novomešťanmi pre Novomešťanov si každý našiel to svoje.

O podujatí ku Dňu detí si prečítate na str. 9

Čítanie obohacuje, vzdeláva i zabáva. Povzbudiť mládež k čítaniu kníh, poukázať na jeho význam a výhody, ale aj podporiť integráciu a inklúziu detí sa snaží čitateľský maratón Čítajme si 2023.

Viac na str. 10

Hraničné kamene patria k najstarším, ale aj najtrvácnejším spôsobom vyznačovania hraníc. Aj na území našej mestskej časti dodnes nachádzame pozoruhodné kamene s vytesanými symbolmi a znakmi.

Prečítate si na str. 16

Obálka: Novým Mestom kráčali vietnamské levy!

Oslavu Medzinárodného dňa detí na Kuchajde zachytila Jana Plevová.

Na koho sa obrátiť?

Ak chcete upozorniť na:

- výtlk na ceste
- poškodenú dopravnú značku
- odstavený autovrak
- skládku odpadu
- problém s kosením
- poškodené lavičky alebo smetné koše

svoj podnet môžete oznámiť

na tel. č. 02 / 49 253 383

e-mail: verejnyporiadok@banm.sk

alebo naň upozorniť prostredníctvom portálu [Odkaz pre starostu](#)

podatelna@banm.sk

www.banm.sk

Vydáva Mestská časť Bratislava-Nové Mesto,

IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto,

Junácka 1, 832 91 Bratislava,

tel.: 02/49 253 241

redakcia: hlas@banm.sk

www.banm.sk/casopis/

Mesačník, dátum vydania 28. 6. 2023,

distribúcia bezplatne.

Výkonná redaktorka: Ing. Jana Škutková.

Grafická úprava: Martin Lovas.

Číslo 7-8/2023.

ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

EV 226/23/EPP

Vitaj, leto!

Prázdniny majú farbu rozkvitnutej lúky, chuť babičkiných koláčov, vôňu lesa po daždi. Neprekážajú nám pehy od slnka, kryštáliky morskej soli vo vlasoch, ani bodliak zapichnutý v ponožke.

Čím viac úsilia venujeme počas roka práci, tým viac sa od nej potrebujeme na chvíľu odpútať.

Na pár dní zmeniť prostredie a spoznať niečo nové. Nie je dôležité, či vycestujeme tisíce

kilometrov alebo len do susedstva. Podstatné je dopriať si to, čo nám urobí radosť, pobudnúť s ľuďmi, ktorí sú nám blízki. A množstvo našich letných zážitkov sa ešte znásobí, ak prijmeme pozvanie a vyberieme si z bohatej ponuky podujatí Novomestského kultúrneho a športového leta. Tak si vyberme, všetko je to pripravené pre nás!

V parku na Račianskom mýte sa začali stavebné práce

V najbližších šiestich mesiacoch prejde park na Račianskom mýte rekonštrukciou, ktorá výrazne zlepši jeho schopnosť reagovať na ekologické výzvy. V polovici júna odovzdala mestská časť verejný priestor zhotoviteľovi stavby.

„Park na Račianskom mýte je pre nás, Novomešťanov, priestorom s obrovskou pridanou hodnotou. Dlhé roky sa tu však robili iba kozmetické úpravy. Vďaka projektu „Adaptácia parku na Račianskom mýte prostredníctvom vodozadržných opatrení“ sa park stane moderným, funkčným a ekologickým priestorom,“ zhrnul starosta Matúš Čupka. Račianske mýto sa nachádza na hranici Nového a Starého Mesta a tvorí spoločný oddychový priestor pre obyvateľov oboch mestských častí. Slávnostného odovzdania stavby sa preto zúčastnil aj starosta bratislavského Starého Mesta Matej Vagač. Ten vyzdvihol význam zdieľaného priestoru: „Pre mnoho ľudí je Račianske mýto len prestupným miestom, križovatkou, ktorou v rýchllosti prebehnú cestou do práce či do školy. Pre obyvateľky a obyvateľov blízkych staromestských ulíc je to však nenahraditeľné miesto - oáza uprostred rušného mesta,

ktorá konečne dostane dôstojnejšiu podobu. A to ma veľmi teší.“

Projekt „Adaptácia parku na Račianskom mýte prostredníctvom vodozadržných opatrení“ sa realizuje vďaka podpore z Kohézneho fondu v rámci Operačného programu Kvalita životného prostredia. Celková suma projektu je vo výške 1 379 014 eur, z toho výška nenávratného finančného príspevku je 850 510,59 eur. Vďaka vodozadržným opatreniam bude park na Račianskom mýte adaptovaný na suchá a letné horúčavy. Vzniknú v ňom dve dažďové záhrady, nepriepustné povrchy budú vymenené za spevnené priepustné povrchy s vodozadržnou funkciou a za plochy zelene s funkčnou vegetáciou. Pod parkom bude voda zadržaná v dvoch poldroch, vďaka čomu ostane v území parku ročne až 4 700 m³ zrážkovej vody.

Návštevníci parku sa okrem nových stromov či lavičiek, môžu tešiť na nové detské ihrisko, lúku s fitness prvkami, multifunkčné športové ihrisko, fontánky s pitnou vodou aj na bylinkové záhrady.

Veronika Bauch, snímky Jana Plevová

Na snímke zľava: Matej Vagač, Martin Vlačíky, Matúš Čupka, Pavol Troiak

PROJEKT V ČÍSLACH

37 m ² vsakovacích rigolov
565 m ² - rozloha dvoch dažďových záhrad
391,99 m ² betónu bude odstránených
221 m ² povrchu zo štrku v stabilizačných rohožiach
1429,26 m ² povrchu z EPDM
116 m ² povrchu s polovegetačnými zatravnovacími tvárniciami

Materská škola na Šuňavcovej pokračuje aj v ďalšom školskom roku

Novomestská samospráva posunula rekonštrukciu škôlky na Šuňavcovej ulici o rok. Malé škôlkari teda nebudú musieť byť rozdelení do susedných materských škôl a MŠ Šuňavcova, MŠ Legerského aj MŠ Pionierska tak budú môcť prijímať deti aj

na nadchádzajúci školský rok. Prihlášky prijímali škôlky do konca mája.

„Rekonštrukciu materskej školy na Šuňavcovej presúvame na ďalší školský rok. V podobe, v akej bol projekt v minulosti pripravovaný, dnes už nedáva zmysel

a nereaguje na dnešné normy. Máme teraz čas v pokoji pripraviť nielen projekt rozšírenia kapacít, ale aj rozmiestnenie škôlkarov počas samotnej rekonštrukcie. Chápem, že sme na pár dní spôsobili rodičom vrásky na čele z neistoty miesta

v škôlke. Verím však, že posun rekonštrukcie nám všetkým dovoľí riadne sa pripraviť," zhrnul starosta mestskej časti Bratislava-Nové Mesto Matúš Čupka. Samospráva sa bude uchádzať o externé financovanie rekonštrukcie z európskych zdrojov.

Zákonní zástupcovia, ktorí podali žiadosti o umiestnenie do iných škôlok, môžu tieto pôvodné žiadosti vziať späť. Žiadosti

o umiestnenie dieťaťa do materskej školy môžu rodičia podávať elektronicky, poštou alebo osobne v budove konkrétnej materskej školy.

Harmonogram prevádzky MŠ Šuňavcova 13 v období letných prázdnin v školskom roku 2022/2023 bude zverejnený na webovom sídle školy a miestneho úradu.

Veronika Bauch
Snímka Jana Plevová

Prerokovanie návrhu Územného plánu zóny Zátišie - Hattalova

Mestská časť Bratislava-Nové Mesto ako príslušný orgán územného plánovania oznamuje, že v termíne od 1. 6. 2023 do 14. 7. 2023 sa uskutoční prerokovanie návrhu Územného plánu zóny Zátišie - Hattalova. Verejné prerokovanie s výkladom spracovateľa sa uskutočnilo 21. júna 2023 o 17.00 hod. v Stredisku kultúry Vajnorská 21.

Návrh Územného plánu zóny Zátišie - Hattalova je k nahliadnutiu na miestnom úrade Bratislava-Nové Mesto, v digitálnej forme je zverejnený na internetovej strán-

ke mestskej časti <https://www.banm.sk/uzemny-plan-zony-zatisie-hattalova/>

Verejnosť a ostatné subjekty sú oprávnené podať pripomienky k návrhu Územného plánu zóny Zátišie - Hattalova v stanovenej lehote.

Pripomienky k návrhu je potrebné zaslať písomne na adresu:

Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto, referát územného plánovania, Junácka 1, 832 91 Bratislava.

Za deň doručenia sa považuje deň podania na pošte, odoslania do elektronic-

kej schránky mestskej časti alebo deň podania v podateľni mestskej časti. Na námietky podané po uplynutí určenej lehoty sa neprihliada.

Kontaktná osoba: Ing. arch. Ildikó Gunárová, tel.: 02/49 253 318, e-mail: ildiko.gunarova@banm.sk

Mapový portál Nového Mesta obohatili zaujímavé novinky

Bratislavské Nové Mesto priebežne rozširuje a dopĺňa vektorový digitálny 3D model mestskej časti, spracovaný pre potreby jej efektívneho fungovania, správy a riadenia. Nedávno bola aplikácia 3D modelu v mapovom portáli doplnená o chýbajúci model budov. Vďaka tomuto kroku je zmapované a zdigitalizované celé územie a model zahŕňa každú budovu na území mestskej časti.

V doterajšej podobe umožňoval 3D model posúdiť, či plánované nové stavby nebudú tieniť existujúcim budovám, prípadne, akým spôsobom ovplyvnia výhľad z nich. „V posledných týždňoch sme do existujúceho modelu doplnili reálne tvary striech. To nám umožňuje vykonávanie podrobnejších analýz,“ vysvetľuje Peter Kollárik, GIS koordinátor z oddelenia životného prostredia a územného plánovania Miestneho úradu Bratislava-Nové Mesto.

V aplikácii vektorového 3D modelu mestskej časti pribudli aj ďalšie zaujímavé nástroje.

- **Denné svetlo:** Vďaka tomuto nástroju je možné vidieť, kam podľa aktuálneho dátumu a času dopadá slnečné svetlo, a naopak, kde sa nachádza tieň. Užívateľia si vedú namodelovať situáciu v nimi určenom dátume a čase.

- **Počasié:** Ide o vizuálny efekt, ktorý umožňuje zapnúť v mape rôzne druhy počasia (jasno, oblačno, dážď, sneh, hmľa).

- **Zatienenie:** Nástroj poskytuje analýzy oblastí zatienenia v reálnom alebo nasimulovanom čase.

- **Zámerná línia:** Slúži na simuláciu pohľadu na viditeľné objekty z daného miesta.

Mapový portál a príslušné 3D modely slúžia odborným pracovníkom mestskej časti na viacero účelov. Ide o dôležitý nástroj pri posudzovaní nových stavieb, ale umožňuje napríklad aj vyhľadávanie čiernych stavieb. V neposlednom rade slúži na prezentovanie územných plánov zón a urbanistických štúdií.

Vektorový digitálny 3D model je prístupný všetkým záujemcom na mapovom portáli <https://mappy.banm.sk/> v aplikácii **3D model**.

Jana Škutková

Sociálne poradenstvo zamerané na potreby seniorov

Na koniec júna a začiatok júla pripravili pracovníčky sociálneho oddelenia miestneho úradu sériu prednášok v denných centrách seniorov. Zamerali sa na sociálne služby, ktoré staršia generácia najviac potrebuje a rôzne druhy pomoci, ktoré mestská časť svojim obyvateľom poskytuje.

„V praxi sa veľmi často stáva, že seniori a ich príbuzní prichádzajú za sociálnymi pracovníkmi mestskej časti, keď sa už ocitnú v krízovej situácii a nevedia, ako svoj problém riešiť. Cieľom našich prednášok je vopred poskytnúť starším ľuďom informácie, ktoré im pomôžu naplánovať si seniorské obdobie života podľa vlastných predstáv. Aby sa nemuseli uchýľovať k rozhodnutiam na poslednú chvíľu, s ktorými nie sú stotožnení,“ hovorí vedúca referátu terénnej opatrovateľskej služby Mgr. Katarína Veľšmídová.

V prvej sérii stretnutí sa poslucháči dozvedeli najmä o podmienkach a spôsobe poskytovania opatrovateľskej služby a službách podmienených sociálnou odkázanosťou. Pokračovanie prednášok o ďalších sociálnych službách sa uskutoční v jesennom období. Prinesie viac informácií napríklad o tom, ako vybaviť pomôcku hradenú zdravotnou poisťovňou, či ako vybaviť kompenzačné príspevky.

Sociálne služby bez posúdenia odkázanosti

Sociálne služby pre ľudí, ktorí dovŕšili dôchodkový vek, môžeme rozdeliť do dvoch úrovní. Prvú skupinu predstavujú služby, ktoré sú dostupné všetkým a starší ľudia ich môžu využívať **bez posúdenia odkázanosti**. K takýmto službám patrí napríklad dochádzanie do denného centra seniorov, využívanie prepravnej služby alebo služby monitorovania a signalizácie pomoci. Mestská časť spravuje osem denných centier seniorov rozmiestnených po celom území Nového Mesta. Poskytovateľov iných spomenutých služieb je možné vyhľadať v informačnom systéme sociálnych služieb, ktorý nájdete na webovej stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny.

Sociálne služby podmienené odkázanosťou

Druhú skupinu sociálnych služieb

predstavujú služby, ktorých využívanie je **podmienené odkázanosťou** a vyžaduje sa pri nich **sociálne posudzovanie**.

Mestská časť posudzuje odkázanosť osôb na štyri druhy sociálnych služieb. Patria k nim:

- zariadenie pre seniorov
- zariadenie opatrovateľskej služby
- denný stacionár
- domáca opatrovateľská služba

V prípade špecializovaného zariadenia posudzuje odkázanosť Bratislavský samosprávny kraj.

Posúdenie odkázanosti na sociálnu službu

Viac o spôsobe, akým sa posudzuje odkázanosť na sociálne služby, porozprávala členom novomestských denných centier Mgr. Mária Sečanská.

Záujemca si môže podať žiadosť o posúdenie odkázanosti na jednu službu, ale aj ich kombináciu, prípadne požiada o posúdenie odkázanosti na všetky uvedené služby. *„Netreba čakať na prílišné zhoršenie zdravotného stavu, ktoré môže prísť náhle, je dobré uvažovať o svojich potre-*

bách s predstihom. Klient môže napríklad požiadať mestskú časť o posúdenie odkázanosti na umiestnenie do zariadenia pre seniorov, aj keď to preňho v danej chvíli ešte nie je nutné. Dostane sa však na zoznam čakateľov a neskôr má nádej na rýchlejšie umiestnenie. Kým sa tak stane, môže mu mestská časť poskytnúť napríklad opatrovateľskú službu,“ poradila seniorom Mgr. Sečanská.

Prvým krokom je podanie žiadosti

Posúdenie odkázanosti na sociálnu službu má dve časti. Prvou je zdravotná posudková činnosť, ktorú vykoná obvodný lekár a podľa jej výsledku vypracuje lekársky nález. Druhou časťou je samotná sociálna posudková činnosť, ktorú vykonáva odborný pracovník mestskej časti s potrebnými kvalifikačnými predpokladmi pre túto činnosť.

Pokiaľ to klientov zdravotný stav dovoľuje, príde na miestny úrad osobne v úradných hodinách. Ak z dôvodu obmedzenej mobility nemôže prísť, pracovníci sociálneho oddelenia ho navštívia v jeho

domácom prostredí. Rovnako platí, že ak klient nemôže podať žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu sám, na základe potvrdenia ošetrojúceho lekára ju za neho môže podať aj iná fyzická osoba, či už príbuzný alebo známy. Viac informácií získate na telefónnom čísle 02 / 49253 413.

Čo si vziať so sebou?

Na prvé stretnutie so sociálnym pracovníkom prineste vyplnenú **žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu** (tlačivo je k dispozícii na webstránke mestskej časti alebo ho dostanete priamo na miestnom úrade) a spomínaný **lekársky nález** od obvodného lekára alebo prepúšťiaciu správu z hospitalizácie nie staršiu ako 6 mesiacov. Na základe týchto dvoch dokumentov začne mestská časť vykonávať posudkovú činnosť.

Ako prebieha posudzovanie?

Sociálna posudková činnosť sa uskutočňuje metódou osobného rozhovoru. Sociálny pracovník pomocou vhodne zvolených otázok zisťuje individuálne predpoklady, rodinné prostredie, analyzuje potreby a schopnosti fyzickej osoby. Definuje jej znevýhodnenia, pričom prihliada aj na situáciu rodiny a širšieho rodinného zázemia.

Sociálny pracovník potom vypracuje sociálny posudok. Tento dokument obsahuje zoznam úkonov, pri ktorých klient potrebuje pomoc. Ide o úkony sebaobsluhy, úkony starostlivosti o domácnosť, ale

aj sociálne aktivity. K nim patrí napríklad potreba sprevádzania na ceste k lekárovi, pri vybavení úradných záležitostí, prípadne záujmovej činnosti. Zároveň posudzovateľ stanoví a v sociálnom posudku uvedie rozsah odkázanosti (potrebný počet hodín).

Ďalším nevyhnutným krokom je vystavenie zdravotného posudku. Zdravotnú posudkovú činnosť vykoná lekár spolupracujúci s mestskou časťou, spravidla bez účasti posudzovanej osoby. V zdravotnom posudku posúdi stupeň odkázanosti, prípadný termín opätovného posúdenia a tiež odkázanosť na konkrétny druh sociálnej služby.

Na základe zdravotného posudku a sociálneho posudku je možné prikróčiť k vystaveniu posudku o odkázanosti na sociálnu službu, v ktorom sú zhrnuté zistenia uvedené v oboch menovaných posudkoch.

Rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu

Finálnym výsledkom posudkovej činnosti je Rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, ktoré sociálny pracovník vystaví a doručí klientovi do 30 dní spolu s posudkom o odkázanosti na sociálnu službu. Tento dokument potrebuje klient, aby si mohol podať žiadosť o umiestnenie do sociálneho zariadenia, prípadne o poskytovanie niektorej zo sociálnych služieb.

„Konanie o odkázanosti na sociálnu službu sa ukončí odovzdaním rozhod-

nutia fyzickej osobe, doručuje sa spolu s posudkom o odkázanosti na sociálnu službu. Ak má obyvateľ právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na opatrovateľskú službu alebo na sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby, zariadení pre seniorov, v dennom stacionári, môže požiadať o niektorú so služieb priamo u poskytovateľa týchto služieb,“ dodáva Mgr. Sečanská.

Domáca opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba pomáha obyvateľom vyriešiť nepriaznivú sociálnu situáciu z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Poskytuje sa ľuďom odkázaným na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách, pričom môže byť poskytovaná na určitý alebo neurčitý čas.

„Poslaním domácej opatrovateľskej služby je poskytovanie terénnej sociálnej služby v zmysle zákona o sociálnych službách na území bratislavského Nového Mesta a starostlivosť o obyvateľov na základe ich individuálnych potrieb. Naším cieľom je čo najdlhšie zotrvanie človeka v domácom prostredí pri zachovaní čo najvyššej miery sebačinnosti a samostatnosti,“ uviedla Mgr. Veľšmídová, „snažíme sa zabezpečiť dostupnosť tejto služby pre obyvateľov a zlepšovať informovanosť o nej, aby sme predchádzali sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených obyvateľov a skupín.“

O tom, že novomestské opatrovateľky plnia svoje úlohy svedomito aj citlivo, svedčia mnohé pochvalné vyjadrenia ich klientov. Sú spokojní s tým, že opatrovateľky chápu ich ťažkosti a zdravotné problémy, sú empatické a sústreďujú sa na to podstatné, čo seniori potrebujú.

Mnohí si uvedomujú, že bez tejto formy pomoci by neboli schopní samostatného života v domácom prostredí, a to je pre nich nesmierne dôležité.

O tom, ako sa opatrovateľská služba vybavuje a aké sú kritériá na jej poskytovanie si povieme v niektorom z budúcich vydaní nášho časopisu.

Text a snímky Jana Škutková

Kontakt

referát opatrovateľskej služby:
02 / 49 253 226, 02 / 49 253 415
sociálne posudzovanie: 02 / 49 253 413
e-mail: socialnastarostlivost@banm.sk

Škola na Českej ulici oslávila 95. výročie založenia

Múry základnej školy na Českej ulici si z histórie Nového Mesta pamätajú mnoho. Základný kameň pre výstavbu dievčenskej i chlapčenskej školy tu slávnostne položili mestskí funkcionári za účasti širokej verejnosti 24. júna 1928. Za takmer storočnicu svojej existencie sa škola môže pochváliť nielen výbornou kvalitou vzdelávania, ale aj zástupom úspešných absolventov. Významné výročie si dnešní aj bývalí pedagógovia, žiaci a rodičia pripomenuli 14. júna slávnostnou akadémiou v novomestskom stredisku kultúry.

Pohľad do histórie

Po 1. svetovej vojne sa rýchlo rastúca Bratislava borila s problémom preplnenosti štátnych škôl. Úsilie obyvateľov Tehelného poľa o to, aby Referát Ministerstva školstva a národnej osvety riešil nepriaznivú situáciu, bolo korunované úspechom. 14. novembra 1925 sa ministerská rada uzniesla na výstavbe škôl pod podmienkou, že mesto poskytne pozemok. V júni 1928 sa začalo s výstavbou, do konca októbra 1929 bola stavba dokončená a od 5. decembra toho istého roku sa mohlo vyučovať.

Primerané základné vzdelanie tu získavali nielen deti z majetnejších rodín, ale aj deti robotníkov a drobných živnostníkov. Vedenie školy venovalo pozornosť sociálnym otázkam, bolo zabezpečené stravovanie, zdravie žiakov sledoval školský lekár, ktorý robil aj osvetové prednášky pre rodičov. Zaujímavým prvenstvom je, že v roku 1930 sa tu po prvýkrát v Bratislave uskutočnilo očkovanie detí proti záškrtu a kiahňam.

Na žiadosť rodičovskej rady dostali nové školy meno Jubilejných školy Masarykove a v októbri 1930 ich vtedy už 80-ročný prezident T.G. Masaryk poctil svojou náv-

števou. Zložité obdobie nastalo počas 2. svetovej vojny, keď budovy zabrala nemecká branná moc, slúžili ako vojenský lazaret a učiť sa muselo v náhradných priestoroch.

Prenesme sa však v čase o kus dopredu. V júli 2002 vznikla Základná škola s materskou školou, ktorej súčasťou sú ZŠ na

Českej ulici 10, ako aj materské školy na Osadnej a Rešetkovej ulici. V rokoch 2014 až 2015 boli všetky tri školské objekty zrekonštruované a deti i učitelia získali kvalitnejšie prostredie na prácu.

Veľa dôvodov na radosť

Dnešní pedagógovia a žiaci sú na bohatú minulosť hrdí. Nežijú však iba spomienka-

mi, na tradície nadväzujú množstvom nových úspechov. Vďaka dlhoročnej tradícii rozšíreného vyučovania hudobnej výchovy tu vyrástli mnohí talentovaní umelci a škola úzko spolupracuje so ZUŠ Háľkova, ktorá na Českej zriadila svoje pracovisko. Menší aj väčší žiaci počas akadémie ukázali svoje nadanie a predviedli hudobné i tanečné výkony, ktoré vzbudili oprávnený obdiv publika.

Rovnako dôležité sú úspechy na poli športu. Desaťročie tu fungovala športová trieda so zameraním na futbal, neskôr volejbalová trieda a dnes školské športové stredisko so zameraním na volejbal. Žiaci robia svojej škole dobré meno po celom Slovensku a úspešne ju reprezentujú v rozličných športových disciplínach.

Absolventi, na akých sa nezabúda

Niet divu, že sa tunajším školákom darí. Veď k ich predchodcom v školských laviciach patria popri bývalom prezidentovi SR Ivanovi Gašparovičovi aj úspešní krasokorčuliari Ondrej Nepela a Karol Divín, hokejista Vladimír Dzurilla či futbalista Anton Ondruš. V oblasti kultúry spomeňme aspoň hudobnú legendu Miroslava Žbirku, dirigenta Miloša Starostu aj výtvarných umelcov Dorotu Sádovskú a Ivana Schurmana.

Pani riaditeľka Elena Moravčíková poďakovala všetkým kolegom za osobné nasadenie pri výchove mladej generácie. Žiakom poprialala veľa motivácie, aby dobre využili svoj potenciál. K jej slovám sa pripojil starosta Matúš Čupka, ktorý zdôraznil úsilie mestskej časti o celkový rozvoj škôl a kvalitu vzdelávania. K srdečnému želaniu ďalších úspechov sa pripojili nielen poslanci a zástupcovia mestskej časti, ale aj rodičia, bývalí učitelia a pracovníci školy.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Pešiu zónu v okolí školy si vyskúšali aj na Riazanskej

Aké to je, keď ulica slúži na hranie deťom, zažili v apríli školáci Za kasárňou, 10. júna sa podobné podujatie v rámci projektu Mesto pre deti odohralo v blízkosti ZŠ Riazanská. Na jeden deň bola pre autá uzavretá časť ulice Československých paráštistov. Organizátori festivalu sa snažia

pripomenúť verejnosti, že deti sa v minulosti hrali na uliciach úplne bežne. Počet áut rapídne stúpol a zabrali veľkú časť verejného priestoru. Ešte väčším problémom však je, že deti už do školy nedochádzajú peši ani z blízkeho okolia, pretože v hustej premávke je to pre malých žiakov nebezpečné.

„Festival Ulica na hranie dokáže citlivo priblížiť deťom aj dospelým, že ulice slúžia všetkým ľuďom, hoci majú úplne

odlišné potreby. Inak sa po ulici pohybuje približne meter vysoké trojročné dieťa, inak senior na vozíku, vodič osobného auta alebo mamička s kočíkom. Okrem jednoduchých podujatí sa v rámci projektu Mesto pre deti venujeme aj navrhovaniu fyzických zmien v okolí škôl. Napríklad pred ZŠ Nevädzová v Ružinovke začíname testovať, aké by to bolo, keby ráno autá nechodili až k jej vchodu. Okolie tejto školy sa tak ráno na krátky čas od 7.30 do 8.00 h zmení na pešiu a cyklistickú zónu. Pokiaľ sa vyhodnotí, že ide o dobré riešenie, nové fungovanie ulice sa natrvalo zavedie od nasledujúceho školského roku,“ vysvetlila urbanistka Sandra Štasselová, koordinátorka projektu Mesto pre deti.

Aktuálne MIB navrhuje najlepšiu možnú postup pre zlepšenie dopravnej situácie v okolí všetkých 10 základných škôl zapojených v projekte Mesto pre deti. Finálne úpravy budú mať rôzne podoby, keďže každá škola je špecifická svojou polohou aj dopravnou situáciou. Namiesto plošných či náhodných zmien MIB pripravuje individuálne riešenie pre každú školu, ktoré vznikne v spolupráci s rodičmi, deťmi, učiteľmi, ale aj obyvateľmi danej lokality.

Tí najlepšie poznajú svoje potreby a zvyky, vedia, ako sa pohybujú po okolí.

Malí aj veľkí miestni obyvatelia si svoj deň bez áut užili. Hostia sa pobavili na kúskoch artistov z CirKus Kus, pozreli si vystúpenia mladých talentovaných umelcov, na vedeckom workshope si vyskúšali zopár chemických pokusov. Starší žiaci si osvojili nástroje, ktoré môžu použiť, keď sa cítia ohrození a objavili silu hlasu, intuície, či reči tela. V Školak klube sa trénovali základy sebaobrany, v uličnej galérii sa precvičovali výtvarné techniky, nechýbali ani športové a dramatické aktivity. Veľký záujem dospelých návštevníkov pútal stánok mestskej časti, kde si starosta Matúš Čupka vypočul názory a podnety obyvateľov týkajúce sa nových pravidiel parkovania a diskutoval s nimi o pripravovaných zmenách.

Myšlienka organizácie menších komunitných podujatí prišla zo zahraničia a udomácnila sa aj na Slovensku. Popri vytváraní bezpečného priestoru pre deti podporuje súdržnosť komunity a vedie deti k fyzickej aktivite.

Jana Škutková, snímky Veronika Gežík

Vietnamská komunita sa stala oficiálnou národnostnou menšinou

Najviac obyvateľov vietnamskej národnosti na Slovensku žije v našej mestskej časti

Vietnamská komunita sa stala 14. oficiálne uznanou národnostnou menšinou na Slovensku, keď 7. júna 2023 schválila vláda SR udelenie štatútu. V našej krajine žije komunita už takmer 70 rokov, spĺňa kritérium početnosti a v súčasnosti je etablovaná tretia generácia. Počas sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 sa k v vietnamskej národnosti prihlásilo 3282 obyvateľov, z nich takmer 32 % v Bratislavskom kraji. Najviac príslušníkov vietnamskej národnosti si vybralo za svoj domov mestskú časť Bratislava-Nové Mesto, kde sčítací hárok vyplnilo a túto národnosť v ňom uviedlo 290 osôb (skutočný počet môže byť vyšší, uvedenie národnosti nebolo povinné).

Najstaršia generácia Vietnamcov k nám prichádzala najmä za prácou v 70. rokoch a 80. rokoch minulého storočia, v Bratislave nachádzali uplatnenie napríklad v CHZJD. Ich deti vyrastali u nás, plynule hovoria po slovensky a do spoločnosti sú plne integrované. Aj dnes sa komunita rozširuje o nových členov, či už k nám prichádzajú za štúdiom, v rámci spájania rodín alebo z iných dôvodov. Na Nobelovej ulici sa dodnes nachádza ubytovňa, kde mnohí žijú najmä v začiatkoch svojho pobytu na Slovensku a veľa vietnamských detí navštevuje tunajšiu základnú školu.

„ZŠ Odborárska má približne 320 žiakov, z nich asi pätinu tvoria deti vietnam-

Vietnamská komunita spolupracuje s mestskou časťou a pri rôznych príležitostiach prezentuje svoju kultúru a tradície. Na snímke účastníci tohtoročnej oslavy MDD.

skej národnosti. Nájde medzi nimi mimoriadne šikovných a nadaných žiakov, ale aj deti, ktoré zatiaľ neovládajú slovenčinu a učelia musia voliť individuálny prístup," približuje riaditeľka školy Jana Ondrigová. Hovorí, že tunajší školáci neriešia národnostné otázky, zmiešané triedy sú pre nich prirodzené. „Medzi slovenskými a vietnamskými školákmi nie sú rozdiely, všade sa nájdú šikovní aj menej šikovní žiaci. Dôležité je podchytiť najmä novo prichádzajúce deti, ktoré vstupujú napríklad do šiestej či siedmej

triedy a neovládajú náš jazyk. V spolupráci s OZ Inkluzentrum im pripravujeme jazykové doučovanie, prípadne im namiesto nemeckého jazyka zaraďujeme viac hodín slovenčiny.“ Podľa slov riaditeľky uplatňujú vietnamskí rodičia pomerne prísnu výchovu, dbajú na to, aby deti dodržiavali všetko, čo škola vyžaduje. Časť rodičov pracuje veľmi tvrdo, najmä v obchode a službách a keďže sami neovládajú jazyk, hľadajú pre deti slovenských doučovateľov. Z tých, ktorí u nás žijú dlhšie, sú mnohí úspešní podnikatelia. „Pri

vzájomnej komunikácii nám pomáhajú dobré vzťahy so zástupcami komunity, napríklad bývalý veľvyslanec pán Dang dodnes spolupracuje s našou školou,“ hovorí pani riaditeľka.

Žiť v cudzej krajine nie je jednoduché, veríme však, že vietnamskí obyvatelia sa v Novom Meste cítia dobre. K získaniu štatútu národnostnej menšiny im gratulujeme a tešíme sa na spoluprácu pri mnohých kultúrnych a spoločenských udalostiach.

Jana Škutková, snímka Jana Plevová

Najmladší Novomešťania si užili tri dni zábavy

Bohatý program pre deti, rodičov aj starých rodičov premenil areál Kuchajdy počas prvého júnového víkendu na najrušnejšiu časť Nového Mesta. Oslavy MDD pripravila mestská časť ako festival pre malé aj veľké deti, priateľov a susedov a niečo zaujímavé sa našlo skutočne pre každého.

Podujatie otvorili predstavitelia mestskej časti a zástupcovia z radov poslancov v piatok podvečer. Starosta Matúš Čupka privítal hostí a vyjadril radosť, že na jeho prípravu participovali miestne komunity, takže ho z veľkej časti pripravili Novomešťania pre Novomešťanov.

Netradičnou novinkou bol úvodný veselý sprievod okolo jazera sprevádzaný rytmickými údermi bubnov. Mimoriadnu pozornosť hostí púťali nádherné masky levov, ktorými sa pochválila vietnamská komunita. „Levy sú v našej krajine symbolom radosti, predvádzajú tradičný tanec spojený s oslavami niečoho nového,“ vysvetlil predseda komunity pán Vo Phuong. Za výkon a zaujímavé sporenie však pochválme aj dievčatá z cirkušovej školy CirKus Kus, ktoré zvládli celý pochod na vysokých chodúľoch.

Do prípravy sobotňajšieho programu sa zapojilo viac než dvadsať organizácií, klubov či občianskych združení pôsobiacich v našej mestskej časti. Vďaka nim si návštevníci mohli vyskúšať klasické aj netradičné športové disciplíny, balet, spoločenské i moderné tance, previezť sa po

hladine Kuchajdy na kanoe či paddleboarde, naučiť sa zopár výrazov posunkového jazyka alebo zvládnuť základy sebaobranu. Veľa zábavy priniesli aj kvízy a hlavolamy, ktoré malým súťažiacim rozšírili vedomosti i obzor. Za splnenie rôznorodých úloh sa deťom rozdávali pečiatky a kto navštívil aspoň desiatku stanovišť, na konci získal „ozajstnú“ medailu a diplom na pamiatku. Popoludnie v rozprávkovom duchu rozveselili najmenším divákom dobre známe

postavičky Lolo a Piškót, Fidlikanti, či Bojko a Zmrzlinka. Na záver si spolu zatancovali na hravej diskotéke, bez ktorej by sa poriadna oslava nezaobišla.

Kým malé dievčatá boli ochotné postáť aj v dlhom rade, aby im na tvár namaľovali masku, chlapci si s nadšením prezerali

nezvyčajne rozsiahly vozový park zložený z hasičských a policajných áut a skúšali, ako sa sedí v kosačke alebo inom vozidle EKO-podniku. Zdravotnícke stanovište zaujalo nielen technickým vybavením, ale aj vysvetľovaním základov prvej pomoci.

Po dvoch rušných dňoch plných aktivít uvítali mladé rodiny možnosť oddychnúť si v prírode. V nedeľu 4. júna sedačková lanovka medzi Kamzíkom a Železnou studničkou previezla všetky deti do 18 rokov zadarmo. Na tohtoročnú oslavu dňa detí budú asi novomestské rodiny ešte dlho spomínať.

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Ako presvedčiť deti o výhodách čítania?

Povzbudiť čo najviac mladých ľudí k čítaniu kníh, poukázať na jeho význam a výhody, podporiť integráciu žiakov rôznych národností, ako aj inklúziu detí so špeciálnymi potrebami – to sú ciele čitateľského maratónu ČÍTAJME SI 2023. Projekt organizuje Linka detskej istoty pri slovenskom výbore UNICEF v spolupráci s knižnicami na celom Slovensku.

Centrálu aj všetky pobočky novomestskej knižnice od 22. do 26. mája postupne navštevovali žiaci z okolitých škôl, aby tu čítali úryvky z detských kníh. V spolupráci s pracovníkmi knižnice väčšinou siahli po ľahších žánroch plných úsmevných príbehov. Čítalo sa nielen po slovensky, ale aj poľsky, vietnamsky, francúzsky, nemecky, v ukrajinskom, ruskom i chorvátskom jazyku.

Čítanie vytvára priestor pre tvorivosť, pomáha spoznávať hodnoty a rozlišovať dobro a zlo, rozvíja reč a obohacuje slovnú zásobu. Rozvíja fantáziu, zvedavosť, predstavivosť aj pamäť. Vhodná literatúra poskytuje čitateľom zaujímavé informácie, vedomosti a inšpiráciu, buduje ich schopnosť porozumieť pojmom. A nielen to, oddych nad stránkami knihy pomáha prekonávať stres. „Snažíme sa zábavným spôsobom prebúdzat' v deťoch záujem o čítanie, aby spoznali všetky jeho výhody,“ hovorí riaditeľka novomestskej knižnice Jana Sedláčková.

Linka pomoci pre deti a mládež sa prostredníctvom čitateľského maratónu snaží priblížiť deťom informácie o dostupnosti nepretržitej, bezplatnej a anonymnej pomoci na tel. č. **116 111**, ako aj on-line poradne na www.116111.sk. Tu nájdú podporu vždy, keď ich niečo trápi.

Aj keď dnes číta mládež množstvo informácií na mobile či sociálnych sieťach, kniha, ktorá má príbeh, dokáže oveľa viac. „Život prináša deťom a mladým ľuďom veľmi veľa podnetov, ktoré sú zaujímavé, lákavé, poučné, ale... niekedy je ich príliš veľa. Môže byť ťažké zorientovať sa a vybrať si zmysluplnú činnosť na chvíľu voľna,“ uviedla psychologička z Linky detskej istoty Mgr. Katarína Kožová, „čítanie patrí medzi aktivity, ktoré podporujú rozvoj osobnosti dieťaťa a mladého človeka a má pozitívny vplyv aj na jeho psychiku.“

Minulý rok sa do čitateľského maratónu zapojilo 62 062 detí na celom Slovensku.

V novomestskej knižnici ich tohto roku bolo 284. Či sa podarí prekonať doterajší rekord, sa dozvieme po vyhlásení výsledkov v posledný júnový deň.

Jana Sedláčková a Jana Škutková
Snímka archív knižnice

Maškrtníci si prišli na svoje

Po štvrtýkrát pripravila škola Za kasárňou pre svojich žiakov, pedagógov, rodičov i priaznivcov stretnutie plné chutí a vôní. Do školského areálu prilákal dnes už tradičný Food Fest 25. mája stovky záujemcov. Vznikol ako komunitné stretnutie,

na ktorom žiaci pohostili svojich rodičov či starých rodičov a tí im za ponúknuté dobroty prispeli menšou či väčšou finančnou čiastkou. Myšlienka sa všetkým zapáčila a dnes sa organizácie pomerne veľkého podujatia zúčastňujú deti zo všetkých 32 tried. Na školskom dvore postavili stánky s lákavou ponukou sladkých i slaných dezertov, ovocných pohárov, osviežujúcich limonád či zmrzlín. Tohto roku pribudlo aj stanovište školského podporného tímu a stánok, kde ste mohli ochutnať originálne ukrajinské dobroty. Aj keď je pohostenie pripravované v réžii detí, niet pochýb, že ochotné a šikovné mamičky pomáhali pri príprave neraz náročných dobrot.

Dobrou náladu podporila výzdoba, veselá hudba školského diskdžokeja, ale aj vystúpenie vojenskej hudby a ukážky slávnostných uniforiem Čestnej stráže ozbrojených síl SR. Tie si deti s radosťou vyskúšali a, ako inak v dobe mobilovej, aj sa v nich zvečnili na fotkách.

Riaditeľka školy Monika Hulenová hovorí, že najviac išla na odbyt cukrová vata, ale na svoje si prišli veľkí aj malí ochutnávači:

„Po prvýkrát sa do priprav zapojili všetky triedy prvého aj druhého stupňa. Stánky zaplnili celú prednú záhradu a zakasárnická komunita tu strávila príjemné tri hodiny.“ A ako dopadla finančná zbierka? Dospelí návštevníci štedro odmenili úsilie svojich potomkov. „Vyzbieralo sa presne 9 828,63 eur a tieto peniaze využijeme na vytvorenie relaxačnej zóny vo vnútri bežeckého oválu,“ dodala s oprávnenou hrdosťou pani riaditeľka.

Jana Škutková
Snímky Lubomír Fačko, Jana Plevová

Aj deti z mesta milujú prírodu

Škôlkari z MŠ Letná žijú uprostred sídliska. Kontakt s prírodou im však sprostredkuje nielen školský dvor, ale aj pekné výlety. Environmentálnej výchove a približovaniu toho, ako funguje les alebo čo je dôležité pre životné prostredie, sa učiteľky v tejto materskej škole venujú dôsledne. Minulý rok tu spoločne s rodičmi vytvorili dažďovú záhradu. Pri tom sa dospeli aj deti dozvedeli všeličo o kolobehu vody, ktorý dnes môžu pozorovať.

Ako všetkých drobcov, aj tunajšie deti nadchýna pohľad na živé zvieratká alebo pozorovanie vtáčikov, motýľov a chrobá-

kov. „Posledný májový týždeň sme strávili v škole v prírode v krásnej krajine Súľova. Bohatý denný program naplnili hry a súťaže na čerstvom vzduchu. Nechýbalo večerné opekanie či hľadanie pokladu,

ktoré prinieslo všetkým účastníkom veľa radosti. A ak si myslíte, že boli nejaké slzy z odlúčenia od rodičov, tak sa mylíte. Škôlkari si spokojne užívali krásy prírody, voľnosť a čerstvý vzduch. Nedávno sme tiež navštívili zvieratká na Biofarme v Stupave, aby deti bližšie spoznali domáce a hospodárske zvieratká. Tie sú celkom iné ako mestské psíky a mačky,“ priblížila

letný škôlkarský život pani zástupkyňa pre MŠ Veronika Macháčová. Dodala, že deti mimoriadne zaujala aj prírodovedno-turistická vychádzka na Sandberg, pri ktorej zaspali množstvom zvedavých otázok svojho fundovaného sprievodcu PhDr. Hečka. „Táto vrcholová plošina patrí k najkrajším vyhlídkam v Bratislave, ale deťom sme vysvetlili aj základné pravidlá orientácie v lese.“

Jana Škutková
Snímky Veronika Macháčová
a Mária Paľová

Ani nie ročná Alicka vytvorila rýchlostný rekord

Podujatie Bratislava hľadá najrýchlejšieho lezúňa sa postupne uskutočnilo v piatich mestských častiach. Po Ružinove, Karlovej Vsi a Devínskej Novej Vsi sa pretekalo v novomestskom Stredisku kultú-

ry, záver patril Podunajským Biskupiciam.

29. mája sa stánok kultúry na Vajnorskej premenil na bezpečné a mäkké športovisko pre bábätká. Detičky vo veku od 7 do 12 mesiacov súťažili v rýchlosti, akou sa presunuli po päťmetrovej trase z vyznačeného štartu do cieľa. Zdá sa to jednoduché, no malých lezúňov zaujíma na svete toľko vecí, že na priame zdolanie vzdialenosti jednoducho nemajú čas. Mnohé detičky sa v polovici trasy otočili a vrátili, prípadne sa vydali úplne iným smerom. Zastali na protest, keď sa odmena, na ktorú ich rodičia lákali, stále vzdalovala. A tak šlo vlastne o malý zážrak, keď dievčinka menom Alicka Anđel zdolala svoju pretekársku trať za neuveriteľných 7,79 sekúnd. Jej výkon už nikto z malých súťažiacich neprekonal, a tak získala pre svoju rodinku hlavnú cenu. Iste si s chuťou užijú týždňový pobyt v hoteli Hviezdoslav v Kežmarku.

„Preteky lezúňov sme začali organizovať pred 15 rokmi v Poluse a vtedajší prví pretekári sú dnes už mladé dámy a mláďenci. Verím, že o pár rokov prinesú na súťaž vlastných potomkov,“ zaspomínal moderátor Richard Vrablec na roky, keď sa súťaž rozbiehala. „Ide nám o to, aby sa mamičky i deti zoznámili a vytvorili sa nové priateľstvá. Za svoje prvé preteky v živote dostanú všetci účastníci diplom a darčeky. No odmenou je najmä pekný zážitok a rodičovská spomienka na krásne spoločné chvíle.“

Jana Škutková, snímky Jana Plevová

Dievčatá zo ZŠ Za kasárňou získali 2. miesto na školskom pohári

Za takmer letného počasia privítal areál NŠK 1922 Bratislava 10. ročník futbalového turnaja o školský pohár dievčat do 13 rokov. Dievčenský futbal je v súčasnej dobe mimoriadne populárny. Presvedčili sme sa o tom aj počas krajského kola, ktorého sa zúčastnilo osem najlepších družstiev Bratislavského kraja. Veľmi nás potešilo, že v pohári mala zastúpenie mestská časť Bratislava-Nové Mesto, ktoré reprezentovali dievčatá zo ZŠ s MŠ Za kasárňou. A dá sa povedať, že mali takmer domáce prostredie, nakoľko štyri reprezentantky školy sú aj hráčkami NŠK 1922 Bratislava.

Súboje v skupine zvládli dievčatá na vý-

bornú, s bilanciou výhra, remíza a prehra sa prebojovali do semifinále. V ňom excelovala Lucia Danižová, ktorá ako najlepšia brankárka turnaja vsietila päť gólov. Dramatický duel napokon skončil 5:5 a o postupe musela rozhodnúť až druhá séria penáلت, ktorú hráčky zo ZŠ Za kasárňou vyhrali 3:2. A čakalo ich veľké finále so Stupavou. V tom síce viedli 1:0, mladé Záhoráčky však zápas o zlato otočili a vyhrali 4:1. Celostátne finále síce Novomešťankám ušlo o vlások, no 2. miesto a mimoriadny futbalový úspech im bude pripomínať nielen veľký strieborný pohár, ale aj medaile na krku a darčkové predmety od

Slovenského futbalového zväzu. ZŠ s MŠ Za kasárňou reprezentovali pod vedením pána učiteľa Petra Bublavého tieto hráčky: Natália Dmitriev, Petra Gandiová, Eliška Hliváková, Natália Mikletičová, Laura Mrázová, Naďa Pospíšilová, Hana Roháčková a Michaela Zajačková.

Gratulujeme, dievčatá! Nech sa vám darí nielen v športovom, ale aj školskom živote. Nové Mesto je na vás hrdé.

Miro Mihalík, snímka Peter Gandi

Živena sa stala súčasťou novomestského spoločenského života

Cieľom ženského spolku so storočnou históriou vždy bolo vzdelávanie a podpora žien, samozrejme, popritom aj celej rodiny. Charakter práce sa v mnohom zmenil, no dôležité poslanie pretrváva. Kultúrne a osvetové pôsobenie sa rozvíja formou prednášok, umeleckých zážitkov, či podporou spisovného jazyka.

V Dome kultúry na Kramároch, kde našli Živeniarky svoje domovské sídlo, usporadúvajú pravidelne besedy, vzdelávanie či stretnutia s rôznymi osobnosťami. No spolupráca s mestskou časťou Nové Mesto sa neobmedzuje len na tento priestor. Predsedníčka bratislavského miestneho odboru Radka Semancová hovorí, že vďaka účasti na podujatiach organizovaných

samosprávou sa s ich prácou zoznamuje oveľa širšie publikum, stretávajú sa aj so ženami, ktoré by možno na stretnutie spolku samé od seba nezavítali. Požiadala som ju, aby nám o plánoch na letné obdobie porozprávala viac.

„Pripravili sme podujatia, ktorými chce-

me prinášať ľuďom poučenie, zábavu aj praktické rady. K vyslovene rodinným témam patrí naša spolupráca na oslave MDD na Kuchajde, kde sme malým i väčším deťom ponúkli program s hádankami. V odpovediach bolo potrebné spomenúť si na knihy významných slovenských autoriek, ktoré písali pre deti. Prekvapilo nás, že len málo detí vedelo, čo je to napríklad fúrik.

Poslucháčov veľmi zaujala prednáška Radovana Kyrinoviča v Dome kultúry zameraná na život s diagnózou ADHD. Ide o problém, ktorý postihuje čoraz viac detí, no samozrejme, prednáša sa do dospelosti. Na prednáške sme sa dozvedeli čo je ADHD, ako zvládnuť dieťa s ADHD a aká je liečba. Účastníci si sami urobili test, aby zistili, ako na tom sú a možno boli mnohí prekvapení.

Počas otvorenia kultúrneho a športového leta sa naša časť programu odohrala na Železnej studničke. Mala nezvyčajný názov „Divoká strava so Živenou“, za ktorým sa skrývalo tajomstvo využitia rôznych bylín v našej strave. Lektorka Diana Mozoláková nadchla svoje послу-

cháčky nezvyčajnými kombináciami, ale aj informáciami, že „burina“ obsahuje celú paletu dôležitých vitamínov a minerálov potrebných pre naše zdravie a celkové zvýšenie životnej energie,“ zhrnula program posledných týždňov Radka Semancová.

Počas letných prázdnin odložíme učebnice, no verme, že dobré knihy zostanú súčasťou voľných chvíľ väčšiny Novomešťanov. Neveľký parčík za strediskom kultúry na Vajnorskej sa zmení na prírodnú čítareň, či skôr poslucháreň. V rámci projektu Rok literatúry 2023, ktorý vyhlásila celoslovenská predsedníčka spolku Alena Heribanová, porozprávajú o svojej tvorbe a prečítajú z nej ukážky Denisa Fulmeková, Valéria Holoman, Martina Monošová a Petra Nagyová-Džerengová. Presný rozpis termínov nájdete v programe Novomestského kultúrneho a športového leta na str. 23. Príďte sa zoznámiť s autorkami, ktorých diela poznáte, ale dajte sa zlákať aj na besedy s menej známymi menami. „Výber účastníčok literárnych popoludní sme urobili veľmi starostlivo a poteší nás,

ak u čitateľov nájde odozvu. Je to predsa najlepšia cesta, ako objaviť nových obľúbených spisovateľov, či v tomto prípade skôr spisovateľky.“

Pre dospelých záujemcov, ktorí radi odychujú kreatívne, je tu letný workshop v Dome Kultúry na Kramároch. Jeho účastníci budú vyrábať listovú dekoráciu

na stenu technikou macramé.

Leto v spoločnosti Živeny bude skutočne pestré. Vstupy na prednášky a podujatia sú bezplatné, aby sa ich mohol zúčastniť skutočne každý. Na workshope zaplatíte len drobný príspevok na materiál.

A keď sa zhovárame o práci Živeny, musíme spomenúť aj dôležité ocenenie, ktoré

si 29. júna prevezme bratislavská predsedníčka z rúk predsedu BSK. Miestny odbor Živeny Bratislava ho získal za významné zásluhy o spoločenský a ekonomický rozvoj kraja a jeho reprezentáciu doma i v zahraničí. Srdečne gratulujeme!

Jana Škutková

Snímky Radka Semancová

Spoločne po stopách dávnych čias

Seniori z novomestských denných centier vyrazili v predposledný májový deň na autobusový výlet. Za cieľ si zvolili dve krásne miesta, kým dopoludnia vyšli na ruiny hradu Beckov, popoludní si prehliadli hrad a centrum mesta Trenčín. Nebola to náhodná voľba, minuloročný výlet na rovnaké miesta vzbudil také nadšenie, že sa ho pracovníci sociálneho oddelenia rozhodli ponúknuť záujemcom opäť.

K zrúcanine beckovského hradu treba vystúpiť po pomerne strmom 60 metrov

vysokom brale. Zdolali ho všetci a rozhodne neľutovali. Tunajší hrad sa prvýkrát spomína už v kronike z 12. storočia, a keďže mal strategický význam, postavili tu v 13. storočí kamenný hrad. „Vtipná mladá sprievodkyňa nám ukázala zrekonštruované časti hradu, veže, nádvorie aj krásnu kaplnku. Veľmi zaujímavo rozprávala o živote a zvykoch jeho dávnych obyvateľov, hovorí pani Anna Krutá, vedúca denného centra Domovinka, „počasie bolo nádherné a tak našu námahu odmenil aj pekný výhľad na celé okolie.“

Popoludňajší program bol venovaný ďalšiemu majestátnemu pamätníku na Považí. Rozsiahly a renovovaný trenčiansky hrad dominuje svojmu okoliu už viac ako 800 rokov. Mal významnú obrannú funkciu, strážil významné obchodné cesty a za svoje sídlo si ho zvolilo niekoľko významných šľachtických rodov. Novomestskí výletníci si užili návštevu hradného múzea, malebných kostolíkov a prechádzku centrom

mesta, ale aj posedenie pri kávičke na letnej terase.

Keďže jún je mesiac na výlety mimoriadne vhodný, o pár týždňov neskôr mali naši seniori možnosť navštíviť aj hradné ruiny na Devíne, tentokrát v spojení s romantickou plavbou loďou.

Jana Škutková

Snímky Anna Krutá

Využívate elektrickú kolobežku? Bezpečnosť je prvoradá

Kolobežky s pomocným motorčekom sú v lete obľúbeným dopravným prostriedkom, preto nezaškodí pripomenúť si najdôležitejšie povinnosti pri ich používaní. Vodič elektrickej kolobežky je podľa zákona o cestnej premávke vodičom nemotorového vozidla. Preto je jasné, že musí dodržiavať pravidlá cestnej premávky, správať sa disciplinovane a neohrozovať bezpečnosť, ako aj rešpektovať dopravné značky a pokyny policajta.

Ako jazdiť na elektrickej kolobežke:

- Elektrickú kolobežku môže viesť iba osoba staršia ako 15 rokov, avšak na cestičke pre cyklistov, poľnej alebo lesnej ceste a v obytnej zóne smú jazdiť aj mladšie osoby.
- Na elektrickej kolobežke je možné jazdiť po pravej strane chodníka, cestičky pre chodcov, priechodu pre chodcov, len ak vodič neohrozí a neobmedzí chodcov, pričom nesmie prekročiť rýchlosť chôdze.
- Na elektrickej kolobežke je možné jazdiť po pravej strane vyhradeného jazdného pruhu pre cyklistov, cestičky pre cyklistov alebo priechodu pre cyklistov, len ak vodič neohrozí a neobmedzí cyklistov.
- Vodiči smú jazdiť len jednotlivito za sebou.
- Na jednej kolobežke sa smie voziť iba jedna osoba!

Napriek tomu, že zákonom nie je stanovená povinnosť, aby si pri jazde v obci chránili hlavu riadne upevnenou prilbou, v záujme vlastného zdravia by mali jej používanie zväziť.

Marcela Mikulová, Okresné riaditeľstvo PZ BA

Kedy zájsť do knižnice počas leta?

Novomestská knižnica a jej pobočky budú mať počas leta upravené výpožičné hodiny.

Centrálna knižnica, Pionierska 12

Pondelok 12.00 – 17.00 h
Utorok 10.00 – 12.00 h a 13.00 – 16.00 h
Streda 13.00 – 19.00 h
Štvrtok 12.00 – 17.00 h
Piatok 10.00 – 12.00 h a 13.00 – 15.00 h

Pobočka Kutuzovova 15/A

Utorok 12.00 – 17.00 h
Štvrtok 10.00 – 12.00 h a 13.00 – 18.00 h

Pobočka Kramáre, Stromová 18

Pondelok 12.00 – 17.00 h
Streda 10.00 – 12.00 h a 13.00 – 18.00 h

Pobočka Koliba, Jeséniova 43

Streda 10.00 – 12.00 h a 13.00 – 18.00 h

Pobočka Nobelova 30

Pondelok 10.00 – 12.00 h a 13.00 – 18.00 h

Celozávodná dovolenka:

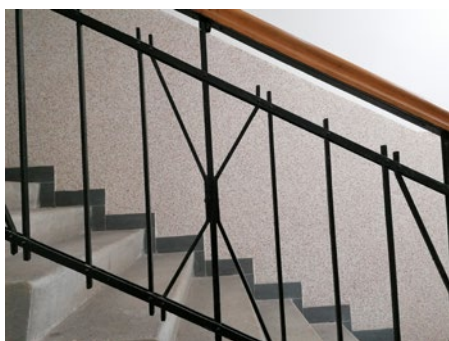
od 24. 7. 2023 do 4. 8. 2023
(otvárame 7. 8., letný výpožičný čas)
od 28. 8. 2023 do 31. 8. 2023
(otvárame 4. 9., štandardný výpožičný čas)

Legiodomy sú výnimočným príkladom architektúry 20. storočia

História Legiodomov a ich pôvodných obyvateľov je našim čitateľom známa z článkov uverejnených v minulých ročníkoch Hlasu Nového Mesta. Dnes sa k nej vrátíme pripomenutím niekoľkých zaujímavostí, na ktoré upozornil vo svojej práci pán Leoš Dóra, ich hrdý obyvateľ. V knižnej podobe by mala byť práca publikovaná na jeseň tohto roka a čitatelia v nej nájdu množstvo ďalších informácií.*

Obytný súbor Legiodomov stojí dnes v III. bratislavskom obvode, v minulosti však tvoril samostatný obvod mesta. Pôvodne tunajšie územie tvorili vinohrady a sady označované v mapách ako Schoendorf/Schoendorfer. Jeho potenciál si všimol Dušan Jurkovič, ktorý v roku 1921 vo svojom článku *Životní otázka města Bratislavy* kritizoval minimálnu výstavbu nových domov v meste a popísal túto oblasť ako vhodnú na novú výstavbu z dôvodu vybudovanej električkovej trate, vodovodu a blízkeho železničného spojenia. Už v tomto čase navrhoval vybudovať tu rodinné dvojdomy pre štátnych úradníkov, rovnako aj dvojdomy pre robotnícku triedu doplnené radovou zástavbou tvorenou piatimi až šiestimi domami.

Projekt obytného súboru vznikol v roku 1923 na základe návrhov architektov Duša-

na Jurkoviča a Jana Pacla. Pôvodné návrhy boli viackrát upravované a konečný vzhľad domov bol výsledkom kompromisov. Architekti museli prispôsobiť svoju predstavu požiadavkám Mestského stavebného úradu, platným dobovým zákonom o stavebnom ruchu a tiež nedostatku financií družstva, ktoré upravovalo návrhy predovšetkým v uplatnení lacnejších materiálov.

Celý projekt bol financovaný niekoľkými pôžičkami stavebného družstva, ale predovšetkým štátnym príspevkom v hodnote 18 miliónov Kč (čo predstavovalo až 70 % nákladov na výstavbu). Podmienkou pre získanie príspevku bolo však začatie

stavby do konca kalendárneho roka, a tak bolo družstvo nútené začať s kopianím základov bez pôdorysných výkresov, ktoré architekti dodali s dvojmesačným oneskorením. Kým v súčasnosti neraz počúvame o boji obyvateľov proti príliš vysokým stavbám, legionári riešili opačný problém. Mestský stavebný úrad požadoval zvýšenie nájomných domov o jedno poschodie, kvôli čomu sa projekt musel upraviť a zvýšili sa stavebné náklady.

Charakteristické prvky architektonického riešenia

Bytové nájomné domy súboru Legiodomy sú všeobecne priradené k rondokubistickému štýlu, ktorý na Slovensko prenikal prostredníctvom tvorby mladých českých architektov a nadväzoval na český architektonický kubizmus. Rondokubizmus sa vyznačoval prácou s novými tvarmi – kubistické ostré hrany ihlanových či hranolových tvarov sa zaoblili a architekti začali pracovať s kruhmi, medzikružím, guľovými výšecmi či valcami. Priečelia v tomto štýle bývali často stvárnené v okro-

vej a červenej farbe. Bol to odkaz na tradičné ľudové staviteľstvo, keďže malo ísť o nový národný sloh, resp. štýl novej mladšej republiky.

Z výtvarného hľadiska Legiodomy možno označiť ako zmes viacerých štýlov. Predovšetkým majú výraz oficiálneho štýlu prvej Československej republiky, pričom využívajú prvky klasickej architektúry. Napriek niekoľkým spoločným znakom s rondokubizmom, však zásadný prvok v prípade Legiodomov absentuje – a to uplatnenie typických rondokubistických dekoratívnych prvkov na fasádach domov. V prípade najvyšších poschodí Legiodomov sa v exteriéri uplatnil dekor z omietnutej tehly, ktorý sa hlási k inému smeru, konkrétne ku geometrickej moderne.

Partneri v architektonickej tvorbe si zrejme prácu rozdelili

Okrem spoločnej tvorby Jurkoviča a Pacla máme k dispozícii tiež výsledky samostatnej tvorby oboch architektov, aj keď v prípade Jana Pacla ide z veľkej čas-

ti o nespracovanú tému. Bytové domy sa svojím stvárnením výrazne odlišujú od rodinných domov v hornej časti Ursínyho ulice, ktoré boli súčasťou projektu. Je pravdepodobné, že prácu v spoločnom ateliéri si architekti rozdelili. Pacl zrejme vypracoval projekt bytových domov a Jurkovič si zobral na starosť domy rodinné. Takýto záver vychádza predovšetkým z faktu, že stvárnenie bytových domov nesie množstvo spoločných znakov s projektami domov, ktorých autorom je Jan Pacl a navrhol ich pred vznikom Legiodomov. Naopak stvárnenie rodinných domov nesie viacero spoločných znakov s podobnými projektami Dušana Jurkoviča. Samotné použitie ľudovej ornamentiky na fasáde domov je evidentným znakom Jurkovičovej tvorby, ktorý sa v Paclových dielach nevyskytuje. A platí to aj naopak, zatiaľ čo Pacl vytvoril nejednu stavbu s prvkami kubizmu či rondokubizmu, v Jurkovičovej samostatnej tvorbe nenájdeme jediný takýto prípad.

Rozlohu bytov ovplyvňoval aj limit na získanie štátneho príspevku

V Legiodomoch sa nachádzajú aj menšie garsónky, ich výskyt je však výnimoč-

ný. Veľkú časť tvoria jednoizbové byty, ktoré boli určené pre bývanie jednej osoby. V týchto jednoduchších bytoch sa napríklad nachádzali kuchyne, do priestoru ktorých boli situované aj kúpeľne. Z dnešného hľadiska je takéto riešenie nepredstaviteľné. Veľkú časť tunajších bytov tvoria byty dvojizbové a trojizbové, a tiež dva štvorizbové byty. Tu už možno hovoriť o väčších „rodinných bytoch“. Tieto byty disponovali ďalšou malou miestnosťou určenou pre slúžku v domácnosti, spravidla vedľa kuchyne. Veľké množstvo bytov disponuje celkovou plochou v priemere 100 až 120 m². Na dnešné pomery ide o značný nadpriemer. Výrazný štátny príspevok sa rokmi menil a menili sa i podmienky získania príspevku. V prípade bytov v Legiodomoch rozloha obytnej plochy bytu nemohla prekročiť 80 m². Do tejto plochy

sa však započítavali iba obytné miestnosti, s príslušenstvom dosahovala plocha niektorých bytov aj 120 m².

Bývanie v Legiodomoch má dodnes svoje čaro

Byty v Legiodomoch boli v čase svojho vzniku štandardom. V našom meste sa nachádza veľa bytových domov z tohto obdobia, pretože po vzniku Československa sa Bratislava stala centrom Slovenska, v dôsledku čoho vznikla veľká potreba nových budov. Rozmáhal sa aj priemysel, ktorý potreboval pracovné sily a tie museli niekde bývať. Preto sa v tomto období začalo s masívnou výstavbou.

Na tunajších bytoch možno obdivovať vysoké stropy, veľké svetlé miestnosti, drevené okná, kazetové dvere, ale aj podlahy z dubových parkiet. V bytoch sa kúrilo keramikami kachľami na tuhé palivo, niekoľko z nich sa zachovalo dodnes. Byty bývalých legionárov majú typickú staromest-

skú atmosféru, aj keď sa nachádzajú mimo centra mesta.

Niečo z pôvodných prvkov sa zachovalo, žiaľ, mnohé sa časom stratili

Z pôvodného vybavenia sa podarilo zachovať množstvo vstupných bytových dverí, ide o veľké dvojkrídlové kazetové dvere. Taktiež v interiéroch bytov zostalo zachovaných veľa pôvodných dverí. Horšie je to s oknami, ktorých sa zachovalo pomenej, aj keď ešte stále možno nájsť byty s pôvodnými oknami. Väčšina vlastníkov si ponechala pôvodné parkety. Iný osud stihol keramické kachle. Väčšina z nich sa už v bytoch nenachádza, v niektorých prípadoch si súčasní vlastníci na ich mieste zriadili moderné krby. Keď Leoš Dóra pripravoval svoju prácu, pri bádani natrafil aj na pôvodné podlahy v predsieniach bytov alebo v kúpeľniach. Snažil sa všetky pôvodné prvky zmapovať a zdokumentovať, kým sa nestanú obeťou modernizácie a majitelia ich úplne neodstránia. Z pôvodného vybavenia bytov, ako sú umývadlá, vane, kuchynské pece, mobiliár, či bytové doplnky sa, žiaľ, nepodarilo odhaliť takmer žiadne zachované exempláre. Dá sa povedať, že šlo o štandardné vybavenie vtedajších bytových priestorov, bez hodnotnejšieho umeleckého či dizajnového výrazu.

*Z rozprávania Leoša Dóru
zaznamenala Jana Škutková
Snímky Leoš Dóra*

* Ak máte záujem o pripravovanú knihu, môžete kontaktovať jej autora a predbežne si rezervovať výtlačok prostredníctvom stránky www.leoshkolar.sk/

Písané kamene – tichí svedkovia histórie

Odkedy ľudia začali vlastniť nehnuteľný majetok, vyznačovali si jeho hranice, aby svoje vlastníctvo chránili. Či už šlo o polia, lúky a lesy jednotlivca, mestské a obecné chotáre, alebo celé štátne útvary. Robili to rôznymi spôsobmi, k tým najtrvácnejším patrili kamene. Do nich obvykle vytesali rôzne znaky a symboly, ktoré ich označovali ako vlastníkov či držiteľov vyznačeného územia.

O význame a zaujímavej histórii hraničných kameňov s vytesanými nápismi sa dozvedáme z knihy Milana Thurza a Pavla Jančoviča *Historické hraničné znaky a nápisy so zameraním na územie Bratislavy* vydanej Vydavateľstvom Univerzity Komenského v Bratislave. V spolupráci s pánom docentom Thurzom sme pre vás pripravili dnešné Potulky históriou.

Najstaršie doklady o vyznačovaní hraníc

Vzhľadom na svoju trvácnosť sa zo staroveku zachovali najmä kamenné hraničné znaky. Túto úlohu niekedy plnili menhiry (kamenné kultové piliere zasadené do zeme vo forme obelisku). K takým patrí napríklad Clach an Truisell v Škótsku alebo Lu termine pri obci Rozza di Mezzo v Taliansku. Najväčším stredoeurópskym menhirom je sedem metrový Gollenstein pri obci Blieskastel v Nemecku.

Z mimoeurópskych hraničných znakov spomeňme hraničné stély Akkadov, obývajúcich od polovice 3. tisícročia pred n. l. časti severné časti južnej Mezopotámie a stély ich susedov Sumerov, ktorí obývali južnú Mezopotámiu už od polovice 4. tisícročia pred n. l. Rovnako v starovekom Egypte sa využívali stély na ohraničovanie pozemkov a priestorov.

Pre Rimanov boli hranice posvätné a neporušiteľné

Starí Rimania venovali označovaniu hraníc svojich území veľkú pozornosť, označovali limity provincie a na obsadených územiach aj hranice medzi domácimi kmeňmi. Aj najstaršie hraničníky v našej oblasti možno zrejme datovať do obdobia Rímskej ríše. Osadzovanie hraničných kameňov bolo pokladané za mimoriadny obrad. Do vykopanej jamy liali krv obetovaných zvierat alebo tam vhadzovali milodary. Obrady sprevádzala slávnosť na počesť boha menom Terminus alebo na počesť iných hraničných bohov, napríklad Jupitera.

Hranice v stredovekej a rano-novovekej strednej Európe

Po odchode rímskych légii z Panónie umelé vyznačovanie hraníc stratilo na význame, hranice tvorili najmä prírodné bariéry ako vodné toky, lesy a cesty. Zmienky o vytyčovaní presných línií sa opäť objavujú v listinách z 13. storočia a súvisia so stúpajúcou hustotou osídlenia. Využívali sa pri tom umelé zemné medzníky – kopčeky, valy, hrobliny, valy z kameňa. Častým spôsobom bolo zarezávanie znakov do stromov a rytie či tesanie do kameňov. Od 17. storočia sa zaužíval zvyk platný dodnes, že znak držiteľa parcely smeruje vždy dovnútra ohraničovaného územia.

Dôležité bolo, aby sa presná poloha hraničného kameňa, ako najtrvanlivejšieho hraničného znaku, zabezpečila pre prípad nelegálneho odstránenia alebo posunutia. Robilo sa to nezávislým spôsobom, o ktorom prípadný „narušiteľ“ nevedel. Poloha kameňa sa zabezpečovala ukladaním rozličných predmetov, tzv. „tajných“ či nemých svedkov“ do zeme pod kameň. Rafinovanejším spôsobom bolo, keď sa do pravej strany kameňa vytesala priehlbina, do ktorej presne zapadal menší kameň. Ak si to narušiteľ nevšimol, pri presune nepremiestnil zapadajúci kameň, takže porušenie pôvodnej polohy sa dalo ľahko zistiť.

Aj v Bratislave a okolí sa zachovali historické hraničné znaky

Najdôležitejším prameňom informácií o hraničníkoch je Katastrálna mapa Bratislavy z roku 1897, ktorá zobrazuje hranice katastra a vyznačených parciel vrátane hraničných a analogických kameňov. Ďalšie doklady o starých hraničiach a spôsoboch ich vyznačovania poskytujú mapy významného prešporského mestského geometra Andreasa Erica Fricsa.

V priebehu storočí sa začali používať kodifikované hraničné kamene, zvyčajne mali tvar hranola so segmentovým vrcholom. Na ich povrchu sa vyskytujú rozličné znaky, písmená, erby, symboly, vročenia. Nájde sa medzi nimi aj geodetické kame-

ne označujúce dôležité geodetické body. Pre rôzne typy hraničných kameňov starej Bratislavy sa zaužíval ľudový názov „písané kamene“. Asi najznámejším je Písaný kameň z roku 1600 za Kačinom, ktorý leží na hranici Bratislavy (Lamača) a Záhorskej Bystrice.

Z iných než kamenných historických hraničných znakov na území Bratislavy môžeme dodnes pozorovať torzo 300-ročného duba na Kačine, historické hranič-

Kačín – Písaný kameň 14 – 1600

né úvozy vyznačené aj hraničníkmi pri ceste z Kačina do Lamača, hraničné jarky v petržalskom Jeleňom háji, či na hranici s Račou. Rozhraničovacie vodné línie tvoril najmä Dunaj, ale aj Vydrica, Lamačský či Karloveský potok. Práve pri Vydrici a Lamačskom potoku sa zachovali hraničné kopčeky.

Torzo hraničného duba, Kačín

Hraničná borovica
v Hornej Mlynskej doline

Poprosili sme docenta Thurza o niekoľko osobných skúseností a postrehov a teší nás, že sa s našimi čitateľmi podelil o ďalšie zaujímavosti.

Aké mimoriadne exempláre by sme dnes mohli vidieť na území Bratislavy?

Medzi najstaršie a najpozoruhodnejšie patria Písaný kameň, na ktorom je okrem vročenia 1600 troježie ako symbol Prešporka, pričom na protifaľhlej strane je vytesaný pálfyovský symbol. Tento kameň slúžil aj ako hraničník, o čom svedčí vytesané poradové číslo 14 ako súčasť hraničnej línie, ktorá sa tiahne od toku Vydrice až po Kačín.

Cenným, ale postupne zanikajúcim hraničným znakom je torzo hraničného duba na Kačine, ktorého vek možno odhadnúť na 250 - 300 rokov. Napriek odolnosti dubového dreva sa tento jediný historický hraničný strom postupne rozpadá. Podobným zaujímavým hraničným stromom je vysoká borovica, ktorá sa týči medzi listnáčmi na úbočí Hraboviny v Hornej Mlynskej doline.

Viditeľné hraničné kamene nájdeme na okraji záhradkárskej osady predstavujúcej

Spariská (MK.J.S. 1862)

severný výbežok Kramárov. Zaujímavé na nich je, že aj keď tvoria súčasť jednej hraničnej línie, niektoré nesú znak PV (Pozsony Város), iné majú vytesaný znak SP (Stadt Pressburg). Toto odlišné označovanie možno súvisí s rakúsko-uhorským vyrovnaním.

Kuriozitou je tiež medzník J. S. 1862 na Spariskách, na ktorom je J. S. vytesané s prevráteným S, takže má podobu otáznika. Kamenár zrejme pri tesaní použil matricu v prevrátenej polohe.

Kde nachádzate informácie o tom, že niekde leží zaujímavý kameň? Ako ich objavujete?

Jediným spoľahlivým zdrojom informácií je spomínaná Katastrálna mapa Bratislavy, na nej sú však zaznačené len mestské hraničníky, prípadne duálne kamene. Najšť súkromné medzníky si vyžaduje dlhoročné pátranie po okrajových častiach Bratislavy, kam máme voľný prístup. A v prípade veľkých geodetických kameňov treba prezerať vrcholy kopcov, kde tieto kamene označujú zvyčajne ich vrcholové body.

Zisťujete dnes, či kameň leží na svojom pôvodnom mieste, alebo ho niekto preniesol?

Ak ide o hraničníky, pri porovnaní s Katastrálnou mapou sa dá ľahko zistiť, či sú na svojom mieste. Po vyše desiatročnom sledovaní takýchto kameňov však čoraz častejšie zisťujeme, že niektoré kamene buď zmizli bez stopy, alebo ich niekto previezol a osadil na inom mieste. Konkrétne možno spomenúť dva hraničníky. Jeden obyvateľ Bratislavy (už sme s ním o tom hovorili), nechal previezť dva hraničníky zo Sparisk k chodníku pri Malej Bani. Ide však o falšovanie histórie, lebo Malá Baňa patrí do katastra Rače, ktorá bola kedysi samostatnou obcou a tieto hraničníky tam nemajú čo robiť.

Ako kuriozitu tiež možno uviesť, že atypický hraničník číslo 85-6 zo záveru hraničnej línie na Spariskách sa pravdepodobne po vyvrátení z pôvodnej polohy

dostal nadol až do Vydrice, kde ho niekto vztýčil – ale tak, že symbol mesta smeroval opačne. Po istom čase však tento kameň nenávratne zmizol, odviezol ho po neďalekej Ceste mládeže neznámy „zberateľ“.

Kameň HK 4 BM na Ceste mládeže pred Železnou studničkou je zase zaujímavý tým, že ho po vzniku ČSR pretesali z PV na BM, hoci dátum je pôvodný.

Jana Škutková v spolupráci
s autorom publikácie
Snímky Milan Thurzo

Cesta mládeže (HK 4 BM)

Hraničný kameň vztýčený
vo Vydrici (HK 85 - 6)

Kamene s vytesanými nápismi možno rozdeliť na niekoľko typov podľa toho, akému účelu slúžili.

- Hraničníky - boli osadené mestskými, resp. krajinskými orgánmi
- Medzníky - kamene ohraničujúce súkromné a cirkevné parcely
- Duálne kamene - slúžili z jednej strany ako hraničník (na nej bol vytesaný symbol mesta), z druhej strany ako medzník (tu bol vytesaný symbol držiteľa súkromného pozemku)
- Záhonové kamene, takéto nachádzame na území Bratislavského lesného parku
- Železničné kamene používané na označenie železničnej trate
- Geodetické kamene - nosiče trigonometrických a nivelačných bodov
- Sektorové kamene slúžiace na oddelovanie sektorov na niektorých cintorínoch
- Historické míľniky - kamene, ktoré lemovali okraje ciest
- Kamene tesané s iným účelom (banské kamene, náhrobníky, cirkevné kamene a pod.)

Každý krok za zdravím sa ráta

Všeobecní lekári sú prví, za kým zjdeme pri rôznych zdravotných problémoch. Mnohí sprevádzajú svojich pacientov po celý dospelý život, dobre poznajú nielen ich zdravotný stav, ale aj životné podmienky či rodinnú históriu.

Upozornenia na dôležitosť preventívnych prehliadok si pravidelne vypočujeme, no ruku na srdce, nie vždy sa dobrými radami riadime. Preto sa slovenskí praktickí lekári snažia šíriť osvetu na internete,

občasnými novinami Rady lekára, ale aj organizáciou podujatí zameraných na vzdelávanie širokej verejnosti. A keďže chôdza je mimoriadne zdravý a každému dostupný pohyb, pozvali svojich pacientov, aby 19. mája spolu s nimi kráčali za zdravím okolo Kuchajdy na podujatí KROKOVÁČKA. K organizátorom sa pripojili Liga proti rakovine, zdravotné poisťovne, inštruktori nordic walkingu, golfu aj tanca, výrobcovia vitamínov, či zdravotníckych pomôcok. Stovkám záujemcov poskytli vo svojich stánkoch poradenstvo a vzorky výrobkov na vyskúšanie.

Z pódia zaznelo veľa užitočných odporúčaní. Lekári sa snažili upozorniť návštevníkov na najčastejšie chyby a problémy,

s ktorými sa stretávajú vo svojich ambulanciách. Prečo je nesmierne dôležitá preventívna prehliadka u všeobecného lekára a ako sa na ňu pripraviť? Čo všetko sa môže stať, ak „zabudneme“ zísť na preventívnu prehliadku k zubárovi? Ako naše duševné zdravie ovplyvňuje stres? Prečo sa neraz zistí, že za vysokým krvným tlakom či tráviacimi ťažkosťami sú psychické problémy? Nezabudlo sa ani na jeden z najväčších civilizačných neuhov, ktorým je pribúdajúci výskyt obezity vo všetkých vekových kategóriách. Prednášajúci odborníci znovu a znovu pripomínali, že základom zdravia a kvalitného života je vyvážená strava, dostatok pohybu, ale aj primeraný rozsah spánku a vyhýbanie sa stresu: „*Nehanbite sa požiadať svojho lekára o pomoc, mnohé problémy na začiatku nebolia, no časom prerastú do vážnych komplikácií.*“

Návštevníci KROKOVÁČKY veľmi ocenili možnosť porozprávať sa s lekármi neformálne a mimo ambulancie. Niektoré druhy pohybových aktivít si s inštruktormi s radosťou ihneď vyskúšali. Pre každého sa nájde vhodná fyzická aktivita. Treba sa prispôbiť svojim telesným i časovým možnostiam, no najlepšie je, keď sa človek venuje cvičeniu s radosťou a bez pocitu, že sa to musí.

Záverečná spoločná chôdza okolo novomestského jazera bola príjemným zaví-

šením popoludnia venovaného prevencii a zdraviu.

Jana Škutková,

Snímky Milan Maršalka, SSVPL

Dbať na prevenciu sa oplatí

Pravidelnú preventívnu prehliadku u všeobecného lekára by mal raz za dva roky absolvovať každý z nás. Ako sa na ňu pripraviť?

MUDr. Katarína Kosová radí pacientom vo svojom článku uverejnenom v občasníku Rady lekára, ako postupovať a ktoré informácie si pripraviť vopred.

- ✓ Ak si nie ste istí ochoreniami v rodine, zistíte si ich vopred, aby ste nemuseli volať príbuzným z ambulancie.
- ✓ Budte úprimní pri otázkach o fajčení či pití alkoholu. Všetky informácie pomáhajú lekárovi získať obraz o vašom zdravotnom stave.
- ✓ Na odber krvi prichádzajte na lačno.
- ✓ Ak si doma meriate tlak, zaznamenajte hodnoty tlaku, dátum a čas merania do kartičky, ktorú prinesiete všeobecnému lekárovi. Odovzdajte mu aj výsledky vyšetrení odborných lekárov, ak nejakých navštevujete.
- ✓ Vezmite so sebou prehľad o všetkých užívaných liekoch a ich dávkovanie.
- ✓ Oblečte si voľné oblečenie, aby ste sa mohli ľahko vyzliecť a obliecť. Zvoľte voľné rukávy kvôli meraniu krvného tlaku.

Atletický Memoriál Tomáša Babiaka napísal svoju 39. kapitolu

V športovom areáli Pavla Gleska na Mladej garde zorganizoval atletický oddiel TJ Slávia STU Bratislava 10. júna už 39. ročník medzinárodného atletického mítingu Memoriál Tomáša Babiaka. Po odchode legendárnej „Pé-té-esky“ z bratislavských Pasienek ide o jediné medzinárodné atletické preteky na dráhe v Bratislave, čo zvyšuje atraktivnosť podujatia. Na preteky sa prihlásilo 221 pretekárov z 5 európskych krajín okrem Slovenska. Cestu do Bratisla-

vy merali pretekári z Rumunska, Srbska, Česka, Rakúska a Maďarska. Pre našich športovcov znamenal dátum 10. 6. poslednú možnosť zabojsť o miestenku na Majstrovstvá Európy družstiev v atletike. Tie budú tento rok súčasťou Európskych hier v poľskom Chorzówe v dňoch 20. - 22. júna. Na základe prihlášok a štartovvej listiny sa opodstatnene očakávali kvalitné preteky a dramatické súboje vo viacerých disciplínach.

Ťahákom pretekov boli takmer všetky behy od 100 do 3000 m prekážok a z technických disciplín hod oštepom, skok do diaľky a trojskok. Behy na 100 a 200 m vyhral domáci šprintér zo Slávie STU Bratislava Jakub Nemec v osobných rekordoch 10,59 s resp. 21,36 s. Medzi ženami dominovala na 100 m taktiež domáca Viktória Strýčková (12,22 s) a na 200 m Lenka Kováčovicová z Nitry v novom slovenskom výkone roka 24,17 s. Dramatický bol beh na 400 m, kde sa v skvelej forme predviedli a o víťazstvo do konca bojovali domáci pretekári Patrik Dömötör a Miroslav Marček.

Víťazstvo nakoniec na svoju stranu strhol prvý menovaný osobným rekordom 46,72 s, čím zaostal len 0,02 s za najlepším slovenským výkonom roka. Dramatický bol aj súboj o lídra na 3000 m prekážok. V súboji trojice najlepších nakoniec uspel Dávid Mazúch z ŠOG Nitra, ktorý výkonom 9:00,64 prekonal aj bradatý rekord mítingu z roku 1992. V najpočetnejšie obsadenej disciplíne, v behu na 800 m mužov, ktorá bola aj cenou Pavla Gleska, zvíťazil v skvelom čase Filip Révaj z Dukly Banská Bystrica a rovnako ako Patrik Dömötör zaostal len o 0,02 s za miestenkou na Maj-

strovstvá Európy. V skoku do diaľky mužov zvíťazil Vojtěch Komárek zo Slávie Praha výkonom 727 cm. Medzi ženami dominovala s výkonom 609 cm Monika Lehenová zo Slávie Trnava. O prekonanie druhého rekordu mítingu sa postarala Žofia Naňová z domácej Slávie STU Bratislava v behu na 3000 m (čas 9:43,31). V memoriálovej disciplíne t. j. v hode oštepom mužov, zvíťazil už po siedmykrát Maximilán Slezák zo Slávie Trnava, tentokrát hodom dlhým 77,40 metra. Druhý skončil Jakub Kubínek (výkon 76,19 m) a tretí Denis Both (73,45 m). Medzi ženami v rovnakej disciplíne triumfovala domáca Petra Hanuliaková výkonom 45,09 m. Vynikajúce výkony predviedli aj mladé žiacke talenty, pre ktoré organizátori zaradili dve disciplíny, a to beh na 150 m a 200 m prekážok. Medzi chlapcami v oboch dominoval Malačan Teodor Volek (16,95 s – rekord mítingu a 26,20 s) a medzi dievčatami taktiež Malačanka Lilli Zivčáková (150 m – 19,72 s) a domáca Nataša Kasanová (200 m prek. – 31,56 s).

Branislav Droščák, snímky Ján Luky

Veverička Eneška informuje: Sezóna Novomešťanov medzi regionálnou elitou

Do jarnej časti Majstrovstiev regiónu IV. ligy ročníka 2022/2023 sme vstupovali z 13. miesta tabuľky. Poďme si spolu zosumarizovať zápasy NŠK

1922 Bratislava. Na začiatku jari sme vycestovali do Mostu pri Bratislave, kde sme podľahli 0:2. Derby o „kráľa Trnavskej cesty“ sa odohralo na štadióne pri Kuchajde a s SDM Domino sme remizovali 1:1. Deľbu bodov za výsledok 0:0 videl aj Rohožník a čakal nás mimoriadne dôležitý zápas na domácej pôde s SFC Kalinkovo. Rozhodol zodpovedný výkon a výhra 2:0 sa dostavila. Pokračujeme 20. kolom, kde na umelej trávě bola po výsledku 1:0 šťastnejšia „domáca“ Rovinka. Ďalší súper Rusovce nám mal čo vracať ešte z jesene, a tak sa aj stalo. Lev z Gerulaty vyhral veveričku Enešku na najvyšší topol Kuchajdy a v zuboch si niesol domov výsledok 3:0. V majálesovom kole červeno-bieli ukradli bod v Tomášove 1:1. A na náš tím čakala Ivanka pri Dunaji. Tá si na našej trávě sprava-

vila letecký deň a k letisku M. R. Štefánika letela s výhrou 3:0. Viac sa nám darilo pod Malokarpatskými vinicami a v Pezinku, odkiaľ sme si priviezli po bezgólovej remíze sladký jednobodový strapec hrozna. V 25. kole zaujal duel Kuchajdy proti Slnecným jazerám. Gól v ňom nepadol a Senec odplával s bodom. V novej Dedinke taktiež gól nepadol... do 90. minúty, potom sa však domáci dvakrát presadili a Novomešťanom nezostalo nič iné, ako sa sústrediť na zápas jari, ktorý proti Dunajskej Lužnej rozhodol málo vídanou strelou Marián Križan. Gól, ktorý mal cenu zlata, rozpútal nad Ku-

chajdou gejzír nefalšovanej červeno-bielej radosti. Zverenci trénera Petra Poláka následne pred plným štadiónom v Bernolákove „zagratalovali“ domácim gólom Laca Horváta k tamojším Dňom obce.

Taká bola veľká jazda našej IV. ligy. NŠK 1922 Bratislava ako nováčik súťaže potvrdil svoju kvalitu a po štyroch rokoch, kedy Novomešťania postupovali rebríčkom Bratislavských súťaží, sa tento rok úspešne udomácnil medzi regionálnou elitou.

Ďakujeme za podporu všetkým našim fanúšikom, teší nás odozva, s akou bola prijatá najvyššia bratislavská súťaž po dlhých rokoch v Novom Meste. Už teraz pozývame svojich priaznivcov na sezónu 2023/2024, ktorá odštartuje v poslednom júlovom týždni. V ňom sa veveričky predstavia v rámci prvého kola Slovnáft cup-u a týždeň na to odštartujú opäť boje IV. ligy.

*Miroslav Mihalík
Snímky Nina Kopnická*

Letné Shakespearovské slávnosti chcú lásku k divadlu prebudiť aj v det'och

Letné Shakespearovské slávnosti (LSS) a Stredisko kultúry na Vajnorskej sa spojili, aby prostredníctvom rozprávky Klamár Jago priblížili najmenším divákovi slávne Shakespearove postavy. Premiéru si deti a ich rodičia mohli pozrieť v nedeľu 18. júna.

„Shakespeare nie je len pre dospelých. Formou rozprávky, ktorá vychádza z jeho textov, chceme prilákať rodičov s deťmi k divadlu“, hovorí riaditeľka LSS Janka Zednikovičová. Na napísanie a zrežirovanie netradičnej shakespearovskej rozprávky určenej pre deti od štyroch rokov s názvom Klamár Jago oslovila Róberta Mankoveckého. Ten do jedného diela spojil príbehy niekoľkých Shakespearových titulov – Zimnú rozprávku, Othella, Sen noci svätajánskej a Veselé panie z Windsoru. Na jednom javisku sa ocitajú kráľi Polixenes a Leontes, zákerný sluha Jago, namyslený rytier Falstaff, či zázračný škriatok Puk. Detskí diváci vďaka tomu zažijú prvé stretnutie s viacerými Shakespearovými postavami zároveň. „Veríme, že príbeh bude pre deti pochopiteľný. Máme skvelých hercov – Martina Kaprálika, Dávida Hartla, Adama Jančinu, Vladu Plevčíka či Barboru Palčíkovú. Ich veľkou výhodou je, že každý z nich už v minulosti so Shakespearovými postavami pracoval,“ hovorí Róbert Mankovecký.

Atraktívnymi zložkami Klamára Jaga sú tiež hudba, pohyb a pesničky, ktoré deťom pomôžu oddýchnuť si od dialógov, príbeh odľahčiť a lepšie ho vnímať. Všetci herci majú podľa Mankoveckého za sebou veľa hlavných postáv v mnohých slávnych muzikáloch, menších aj väčších divákov preto potešili skvelé výkony. „Myslím si, že naša rozprávka je unikátom. Prináša deťom a rovnako aj rodičom hravý spletenec veľkých Shakespearových charakterov, boj o spravodlivosť a hľadanie lásky. To všetko v energickom, zábavnom tornáde, na ktorom sa zabávame aj my herci,“ tvrdí Dávid Hartl, ktorý na pódiu stvárnil postavy Jaga, Leontesa

a Falstaffa. Dostať do rodín viac klasickej kultúry a naučiť novú generáciu milovať divadlo je jednou z ambícií ďalšieho z účinkujúcich hercov Adama Jančinu, stvárnajúceho Polixena a Puka: „Verím, že Klamár Jago vyvolá v deťoch zvedavosť a záujem o Shakespeara, vďaka čomu im zostane menej času na sociálne siete, ktoré nám dnes ničia hodnoty.“

Dôležitou zložkou inscenácie je jej výtvarné stvárnenie, v ktorom tvorcovia využívajú ilustrácie slávneho francúzskeho maliara Henriho Rousseaua. Deti vďaka nim na pódiu vidia farebnosťou prekypujúce kulisy zázračného hradu, tajomného lesa, magickú rozprávkovú oblohu či nádherné kostýmy, ktoré hercov premieňajú na naozajstných kráľov, princov, rytierov a škriatkov.

Branislav Oprala, snímky Robert Tappert

Mexická kultúra sa predstavila Novomešťanom

13. júna zažili návštevníci strediska kultúry na Vajnorskej exotickú atmosféru plnú žiarivých farieb a hudby. Dni mexickej kultúry otvorila vernisáž obrazov a závesných kobercov. Výtvarníčky Iveta Kulifajová-Pappová a Rita Avgoustis predstavili divákovi pestrý farebný svet, typický pre krajinu rozprestierajúcu sa na území spájajúcom Severnú a Strednú Ameriku.

V autentickom hudobno-tanečnom programe Čarovné Mexiko zažiaril súbor Magisterial. Už 33 rokov približujú jeho členovia slovenskému publiku mexické ľudové tance. Ako špeciálny hosť večera sa predstavila speváčka Maríia Baez Vales v sprievode renomovanej gitaristky Sonie Hernández. Zakladateľka súboru a veľká milovníčka latinskoamerickej kultúry Danka Pašteková s láskou priblížila divákovi život a prácu obyvateľov Mexika a zoznámila ich s mnohými peknými kútmi tejto vzdialenej krajiny. O to, aby hostia precítili Mexiko naozaj všetkými zmyslami, sa postarali kuchári z reštaurácie Los

Mexikas, ktorí im ponúkli a umožnili ochutnať čo-to z typickej gastronómie.

Dni mexickej kultúry usporiadal novomešťanský kultúrny stánok v spolupráci s OZ Priatelja Mexika a s podporou Mexického veľvyslanectva vo Viedni.

Jasmina Nasarik, snímky Martin Blaško

Otvorili sme Novomestské kultúrne a športové leto

23. a 24. júna sme v areáli Kuchajdy oficiálne otvorili 11-týždňový letný festival, v ktorom nás čaká množstvo zážitkov. Program odštartoval v piatok detským Olympijským dňom, čím sa malí športovci pod heslom LET'S MOVE pripojili k celosvetovej aktivite. Športové súťaže pre všetky vekové kategórie pokračovali v sobotu na štadióne NŠK 1922.

V kultúrnej časti programu sme zatlieskali hudobným zoskupeniam Fragile, Pressburger Klezmer Band, orchestru FOR Bratislava, rapperovi Yaelovi a mnohým ďalším účinkujúcim. Potešili a zabavili tiež vystúpenia najmladších Novomešťanov, či divadelné predstavenie Klamár Jago. Na záver rozžiarila svätôjanskú noc ohňová show INSPINIA a dobre naladení vytrvalci si schuti zatancovali s DJ Ballinom.

Snímky Júlia Tibenská a Jana Škutková

Festival

Novomestské kultúrne

a športové leto

23. jún - 9. september 2023

KULTÚRA

Novomestské rozprávkové pondelky

Séria rozprávok pod holým nebom. Rozprávky sú vhodné od 3 rokov. V prípade nepriaznivého počasia sa neuskutočnia. Trvanie približne 45 min. Vstup voľný.

- 3. 7. 10.00 h **Divadlo Morgonrock: Tri kocky droždia, Park Nobelova**
- 10. 7. 10.00 h **Divadlo Babadlo: Alibaba, Ihrisko Jahodová**
- 17. 7. 10.00 h **Čirkuskus: Veselá cirkusová škola, Park Jama**
- 24. 7. 10.00 h **Divadlo Babadlo: Sen jedného duba, Park Nobelova**
- 31. 7. 10.00 h **Divadlo ŠiBe: Hora, Ihrisko Jahodová**
- 7. 8. 10.00 h **Babadlo: Palculienka, Park Jama**
- 14. 8. 10.00 h **Divadlo Féder Teáter: Poštár Vinco, Park Nobelova**
- 21. 8. 10.00 h **Divadlo Spozavoza: HaHavaj!, Ihrisko Jahodová**
- 28. 8. 10.00 h **Divadlo Babadlo: Statočný cínový vojačik, Park Jama**

Špacírky v novomestskej Novej Tržnici

Vlastivedná prehliadka budovy Novej tržnice na Trnavskom mýte so sprievodcom Ivorom Švihranom. Začiatok je pri vchode od Konskej železnice. Nutná registrácia na kultura@banm.sk. Trvanie 70 min. Vstup voľný.

19. 7. a 9. 8. o 17.00 h

Novomestské bubnovačky

Dostanete bubon a stanete sa súčasťou orchestra pod vedením lektorov z Rytmika.sk. Budeme aj spievať, hrať na gitare, drumblí, či koncovke. Môžete si priniesť aj vlastné bubny alebo perkusie. Podujatie vhodné pre deti aj dospelých. V prípade nepriaznivého počasia zverejníme iný dátum na www.banm.sk. Trvanie 60 min. Vstup voľný.

6. 7. a 24. 8. o 17.00 h

Letné kino na Kuchajde

Každá streda a sobota od 1. júla do 30. augusta. V júli o 21.30 h a v auguste o 21.00 h.

Filmy si svojim hlasovaním opäť vyberáte vy na kino.nakuchajde.sk. Romantiku pod hviezdami vám prináša Wood&Company. Vstup voľný.

LETO SO STREDISKOM KULTÚRY VAJNORSKÁ

Legendárne TANČIARNE na Vajnorskej

Legendárne tančiarne nadväzujú na tradičné Čaje o piatej a sú určené milovníkom tanečnej hudby 60. až 90. rokov. Trvanie 240 min. Vstupné 4€.

- 7. 7. 17.00 h **Šubinovci**
- 14. 7. 17.00 h **Charlie Band**
- 18. 8. 17.00 h **Color**
- 25. 8. 17.00 h **Fortuna**

Zážitkové maľovanie v plenéri

Chillout zóna na Robotníckej ulici
Chilloutový ateliér pod oblohou na Robotníckej ulici, ktorý bude prebiehať pod odborným vedením akad. soch. Magdalény Burmekovej. V prípade nepriaznivého počasia tvoríme v priestoroch Strediska kultúry. Vhodné aj pre nepočujúcich. Viac info na: kultura@skvajnorska.sk

- 11. 7. 18.00 - 21.00 h **Trysková maľba**
Abstraktný obraz zachytávajúci náladu popoludnia. Cena: 30 €
- 22. 7. 10.00 - 13.00 h **Obraz do vrečka**
Voda a farba na hodvábe alebo plátne. Cena: 35 €
- 18. 8. 17.00 - 20.00 h **ALLA PRIMA**
Technika ALLA PRIMA (priama maľba) - abstraktný alebo impresionistický obraz. Cena: 30 €

Umelecký denný tábor

17. – 21. 7. 8.00 – 17.00 h

Herecká pohybová výchova, umelecký prednes a improvizácia s Romanom Pomajbom. Scénografia s akad. sochárkou Magdalénou Burmekovou, návšteva Národnej rady a iné zaujímavé aktivity. Tábor je vhodný pre deti od 9 do 14 rokov. V cene je zahrnutý obed, pitný režim, lektori a profesionálne fotenie na podpis kartu. Cena: 199 € (zľava pre deti s trvalým pobytom v MČ BANM 20€). Bližšie info na: kultura@skvajnorska.sk.

LETO S KNIŽNICOU

Centrálna knižnica Pionierska 12 Trvanie 60 min. Vstup voľný.

19. 7. 17.00 h OZ Vnútroblok: Mestské záhrady

Rozprávanie a ukážky toho, že v meste sa dajú pestovať aj úžitkové rastliny. Zaujímavosti o včelách, rastlinách pre balkóny, susedských záhradách, terasách a predzáhradkách sa dozviete na našom stretnutí. Súčasťou je aj swap letničiek.

16. 8. 17.00 h OZ Ježkové oči: Mestská cyklistika

Prednáška o tom ako jazdiť bezpečne v meste, ako udržiavať bicykel v dobrom technickom stave, názorná ukážka drobných opráv, napríklad opravy defektu.

LETO SO ŽIVENOU

Letné čítárne

Stredisko kultúry Vajnorská - Chillout zóna z Robotníckej ul. Sériá letných čítární pod holým nebom. V prípade nepriaznivého počasia sa koná vo foyer strediska. Trvanie 60 min. Vstup voľný.

6. 7. 17.00 h **Martina Monošová**

13. 7. 17.00 h **Denisa Fulmeková**

17. 8. 17.00 h **Petra Nagyová-Džerengová**

24. 8. 17.00 h **Valeria Holoman**

Workshop

DK Kramáre

25. 8. 17.00 h **Macramé dekoračné listy**, 120 min.

Tvorba macramé listov na stenu. Nutná rezervácia s uvedením počtov listov. Cena výroby jedného listu je 7 €.

Prihlasovanie na: bratislava.zivena@gmail.com

LETO S PRÍBEHMI

Večerný summer camp pre dospelých

21. - 25. 8. 17.00 - 20.00 h **Konská železnica**

História – Botanika – Poézia – Obraz – Oslava

Neformálne zoskupenie Príbehom na stope vám predstaví techniky storytellingu - spoznáte rôzne umelecké techniky a vytvoríte si svoj vlastný nezabudnuteľný príbeh. Cena letnej dielne 150€.

Kompletné info na: pribehomnastope@gmail.com alebo bit.ly/pribehomnastope.

ŠPORT

V prípade nepriaznivého počasia sa cvičenia rušia bez náhrady. Vstup voľný.

STRONG Nation® HIIT tréning s Michaelou

17.30 h, **Park Jama, každý UTOROK v mesiaci júl a august**

Vysoko intenzívny tréning synchronizovaný do rytmu energetickej hudby. Cvičenie je vhodné pre začiatočníkov aj pokročilých. Prineste si fľašu s vodou, uterák, vhodné oblečenie, obuv a podložku na cvičenie.

Jóga so Zdenom

17.30 h, **Kuchajda - amfiteáter, každú STREDU v mesiaci júl a august**, 60 min.

Cvičenie je zamerané na ľahké rozohýbanie, jemné spevnenie celého tela a zlepšenie flexibility a mobility. Cvičenie je vhodné pre začiatočníkov aj pokročilých. Prineste si fľašu s vodou, uterák, vhodné oblečenie, obuv a podložku na cvičenie.

Nordic Walking s Ankou

17.30 h, **Železná studnička - bufet pri amfiteátri, každú STREDU v mesiaci júl a august**, 120 min.

Chôdza so špeciálnymi nordic walking palicami. Bezpečná, jednoduchá, efektívna a zábavná cesta k zdokonaleniu kondície bez ohľadu na vek, pohlavie alebo telesnú zdatnosť. Odporúčame vhodné oblečenie. Prineste si paličky.

Funkčný tréning s Romanom

17.30 h, **Park Jama, každý ŠTVRTOK v mesiaci júl a august**, 60 min.

Cvičenie na správne držanie tela pri stoji, chôdzi, behu, skoku atď. Kladie dôraz na správnu techniku pri jednotlivých cvičeniach. Cvičenie je vhodné pre začiatočníkov aj pokročilých. Prineste si fľašu s vodou, uterák, vhodné oblečenie a obuv na cvičenie.

Viac informácií o Novomestskom kultúrnom a športovom lete získate na www.banm.sk a kultura@banm.sk. Zmena programu vyhradená.

Hlavný organizátor:

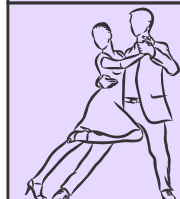
Spoluorganizátor:

VAJNORSKÁ 21

Slovenské olympijské
športové múzeum

Festival

Novomestské kultúrne

a športové leto

23. jún - 9. september 2023

KULTÚRA

Novomestské rozprávkové pondelky
Špacírky v novomestskej Novej Tržnici
Novomestské bubnovačky
Letné kino na Kuchajde

LETO SO STREDISKOM KULTÚRY VAJNORSKÁ

Legendárne TANČIARNE na Vajnorskej
Zážitkové maľovanie v plenéri
Umelecký denný tábor

LETO S KNIŽNICOU

Komunitné prednášky

LETO SO ŽIVENOU

Letné čítarne
Workshop

Príbehom na stope – Večerný summer camp pre dospelých

ŠPORT

STRONG Nation® HIIT tréning s Michaelou
Jóga so Zdenom
Nordic Walking s Ankou
Funkčný tréning s Romanom

Viac informácií o Novomestskom kultúrnom a športovom lete získate na www.banm.sk a kultura@banm.sk.
Zmena programu vyhradená.

Hlavný
organizátor:

Spoluorganizátor:

VAJNORSKÁ 21

Slovenské olympijské
športové múzeum

